

Handläggare: Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2019-12-17, p. 7

Verksamhetsplan 2020 för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

1. Godkänna förslag till verksamhetsplan 2020 samt överlämna den till kommunstyrelsen
2. Hos kommunstyrelsen begära omslutningsförändring med 36,5 mnkr för ökade kostnader och intäkter för tillsyn, miljöövervakning och externt finansierade projekt
3. Ansöka om budgetjustering med 6,0 mnkr ur central medelsreserv 2 i kommunfullmäktiges budget för framtagande av lokala åtgärdsprogram i prioriterade vattenförekomster under 2020 enligt bilaga 5
4. Ansöka om budgetjustering med 0,7 mnkr för naturreservat
5. Godkänna förvaltningens förslag till tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken enligt bilaga 2
6. Godkänna förvaltningens förslag till kontrollplan för livsmedelskontrollen enligt bilaga 3
7. Godkänna förvaltningens förslag till miljöövervakningsplan enligt bilaga 4
8. Godkänna förvaltningens internkontrollplan med väsentlighets- och riskanalys inklusive system för intern kontroll enligt bilaga 6
9. Godkänna förvaltningens förslag till kompetensförsörjningsplan enligt bilaga 7
10. Godkänna förvaltningens plan för upphandling enligt bilaga 8
11. Justera beslutet omedelbart

Miljö- och hälsoskyddsnämndenAnna Hadenius
FörvaltningschefMikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2020 som uppgår till 215,8 mnkr i kostnader och 96,1 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 119,7 mnkr. Förvaltningens förslag till verksamhetsplan för 2020 innebär en balanserad budget som framgår av bilaga 1, SLK:s blankettset.

Verksamhetsplanens struktur

Verksamhetsplanen utgår från kommunfullmäktiges budget med den övergripande inriktningen *Möjligheternas Stockholm*. Budgeten har tre inriktningsmål;

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Under var och ett av inriktningsmålen redovisas kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet.

Verksamhetsplanen är ett konkret planeringsdokument genom redovisningen av de aktiviteter som ska genomföras under respektive nämndmål. Därigenom tydliggörs förväntade resultat och uppföljningen underlättas. Mål, indikatorer och aktiviteter kopplade till mål och etappmål i stadens nya miljöprogram är införlivade i den ordinarie nämndmålsstrukturen och redovisas därför under olika avsnitt i verksamhetsplanen. Likaså är åtgärder som syftar till att nå målen i Klimathandlingsplan 2020-2023.

Till verksamhetsplanen bifogas tillsynsplan för miljöbalks-tillsynen samt kontrollplanen för livsmedelskontrollen. Därefter redovisas en miljöövervakningsplan, en internkontrollplan inklusive en väsentlighets- och riskanalys samt en kompetensförsörjningsplan. Även en plan för upphandling biläggs verksamhetsplanen.

Viktiga uppgifter under 2020

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fortsatt en aktiv roll i stadens arbete med att uppnå målen för bostadsförsörjningen, där en hållbar och hög genomförandetak är särskilt prioriterad. Genom att nämnden är delaktig redan i ett tidigt skede av processen kan miljöfrågorna beaktas tidigt i

planeringen och staden kan skapa en attraktiv, miljö- och klimatsmart stad. I kommunfullmäktiges budget för 2020 får miljö- och hälsoskyddsnämnden också i uppdrag att fortsätta arbetet mot livsmedelsfusk samt att bidra till en vägledning för att minska buller från konsertscener. Miljöövervakningen inom luft, vatten och biologisk mångfald fortsätter med oförminskad intensitet och ger viktiga underlag för tillsyn, fysisk planering och åtgärdsarbete.

Vad gäller åtgärder som syftar till klimatomställning för minskade växthusgasutsläpp så kommer bland annat befintligt energi- och klimatarbete intensifieras med ökat fokus på stöd till stadsdelarna genom en klimatsamordnare. Miljöförvaltningen ska också vara delaktig i arbetet med att ta fram en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp från vägtrafiken fram till 2030 samt utreda konceptet klimatpositiva verksamheter. Förvaltningen kommer också att redovisa uppföljning av stadens miljöprogram.

Under 2020 kommer också förvaltningen ta en samordnande roll i plastrelaterade frågor för att minska stadens plastanvändning. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter också arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster och den handlingsplan för biologisk mångfald som kommer att presenteras för nämnden under våren 2020 ska konkretiseras i åtgärdsprogram. Stadens kemikalieplan ska implementeras och fokus kommer bland annat att ligga på kemikaliesmarta skolor och förskolor.

Miljöförvaltningen fortsätter också arbetet med att förenkla och utveckla förvaltningens processer i syfte att förkorta handläggningstider och förenkla för företagare och medborgare vid kontakter med förvaltningen. Förvaltningens digitaliseringsarbete ökar i takt med utgångspunkt i den strategiska färdplan för ökad digitalisering, automatisering och AI på miljöförvaltningen som färdigställs våren 2020. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter också arbetet med tillgänglighetsförändring av förvaltningens öppna data, exempelvis genom Miljödata.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit extra medel för i budget.

- *Klimatomställning.* Befintligt energi- och klimatarbete intensifieras med ökat fokus på stöd till stadsdelarna. Bland annat genom inrättande av en klimatsamordnare för

att stödja stadsdelarna i arbetet att genomföra klimathandlingsplanen och klimatbudget.

- *Satsning på digitalisering.* Miljöförvaltningen kommer att fortsätta arbetet med digitalisering genom implementering av åtgärder utifrån den strategiska färdplan för digitalisering, automatisering och AI på miljöförvaltningen som färdigställs våren 2020.
- *Handlingsplan mot plast och stärkt plastarbete.* Användning av plast kan ha negativa effekter på miljö och hälsa på flera olika sätt. Frågan finns därför med i flera av stadens handlingsplaner – men inte samordnat. Genomförandet av dessa handlingsplaner ska samordnas och utvecklas för att minska stadens plastanvändning och dess påverkan på klimatet, exponeringen för farliga ämnen och spridningen av skräp och mikroplast.
- *Mätning av luftkvalitet och utsläpp av färjor.* Miljöförvaltningen planerar att utföra mätningar av olika ämnen för att öka kunskapen om fartygens lokala påverkan på luftkvaliteten. Mätningar planeras i första hand vid hamnarna vid Stadsgårdsleden och resultaten ska utgöra ett beslutsstöd vid inkommande klagomål.
- *Giftfria skolor.* Arbetet med kemikaliesmart förskola utökas till att omfatta även skola. En vägledning motsvarande den för förskola tas fram, ett nätverk bestående av nyckelpersoner från skolan skapas för att fånga upp behov och diskutera lösningar. Samarbetet med SISAB utökas till att gälla även skollokaler. Därutöver kommer tips om att ta upp frågor om kemikalier i vardagen i undervisningen spridas och fortsatt arbete sker med fokus på laboratoriekemikalier i NO-salar inom arbetet med Chemsoft.
- *Stärkt arbete naturskötsel och biologisk mångfald.* En handlingsplan för biologisk mångfald kommer att presenteras för nämnden under våren 2020. Handlingsplanen är ett tematiskt tillägg till stadens miljöprogram och kommer att presentera ett antal strategier för hur staden ska arbeta med biologisk mångfald. Handlingsplanens implementering kommer att innebära ett stärkt arbete med biologisk mångfald i staden. Förvaltningen förstärker också arbetet genom att anställa ytterligare två ekologer för stöd till andra förvaltningar

bl.a. vid fysisk planering, skötselrådgivning utanför reservaten, i genomförandet av handlingsplan för biologisk mångfald och i det operativa arbetet.

- *Vägledning, buller från kulturscener.* Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en vägledning för buller från kulturscener i staden. Denna vägledning syftar till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska riskerna för störningar till omgivningen och för att ge verksamheterna en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden.
- *Utredningsgrupp livsmedelsfusk.* Förvaltningen kommer under 2020 utöka arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Syftet är att beivra fusk i livsmedelskedjan och därigenom säkerställa att konsumenterna får det som de betalar för, men även att företag konkurrerar på lika villkor.
- *Stärkt kemikaliearbete och kemikalieplan.* Ett förslag till ny kemikalieplan för perioden 2020-2023 har tagits fram under 2019, liksom ett förslag till handlingsplan för minskad spridning av mikroplast. När dessa planer beslutats i kommunfullmäktige kommer ett samordnat lanseringsprojekt genomföras för båda planerna. Kontaktpersoner på berörda förvaltningar och bolag kommer att identifieras och nätverk och forum skapas.
- *Verksamhets- och kvalitetsutveckling.* Förvaltningen fortsätter det systematiska arbetet med verksamhets- och kvalitetsutveckling för att effektivisera förvaltningens processer i syfte att skapa ökad medborgarnytta och förenklingar för stadens företag.
- *Utredning fossilfria byggarbetsplatser och minskat byggavfall.* Förvaltningen bistår exploateringskontoret med underlag för framtida kravställning på klimatpåverkan från byggmaterial där ett utvecklingsarbete pågår i samverkan med IVL (Svenska Miljöinstitutet) och Sveriges Byggindustrier. Förvaltningen bistår också med underlag för omställning till fossilfria arbetsplatser. Förvaltningen tar fram en handlingsplan för minskat byggavfall och bistår exploateringskontoret med att initiera ett projekt för återvinning eller återanvändning av byggavfall.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet uppnås:

- *Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda och tydliggöra ansvaret gällande tillsyn av försäljning av folköl och tobak. Tillsynsansvaret för försäljning av folköl och tobak ligger idag på stadsdelsnämnderna. Miljöförvaltningen bistår socialnämnden i utredningen med avseende på förvaltningens kompetensområde och bedömning av lämplig avgränsning av tillsynsansvaret.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en vägledning för att hjälpa verksamhetsansvariga för livescener / konsert- och klubbverksamheter att vidta bullerdämpande åtgärder. Denna vägledning syftar till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska riskerna för störningar till omgivningen och för att ge verksamheterna en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden.*
- *Kulturnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Business Region AB, och i dialog med kulturarrangörer, ta fram en förvaltningsövergripande handlingsplan med vägledning och åtgärder för att främja stadens kultur- och nöjesliv i syfte att stärka stadens attraktions- och konkurrenskraft. Miljöförvaltningen bistår med kunskap om hur verksamheter kan samlokaliseras med bostäder för att möjliggöra en levande stad på ett sådant sätt att risk för olägenhet för människors hälsa minimeras.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafiknämnden organisera påverkansarbete för nya styrmedel för ett fossilfritt Stockholm. Förvaltningen kommer att delta med underlag och expertis i arbetet som leds av kommunstyrelsen.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska genomföra en etanoltankningskampanj. En etanoltankningskampanj genomförs under året för att uppmuntra etanolbilsägare att*

tanka etanol (E85) i befintliga fordon.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med Stockholm Parkering och trafiknämnden genomföra ett pilotprojekt med mobilitetshubbar. I samarbete med Stockholm Parkering och trafiknämnden genomförs projektet CNCA-Mobility Hub Project; ett pilotprojekt med mobilitetshubbar.*
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldre- och barnnämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor. Miljöförvaltningen medverkar i stadens arbete med klimatanpassning där målet är att skapa mångfunktionella lösningar som bidrar till att hantera extrema väderhändelser, såsom skyfall och värmeböljor. Förvaltningen bidrar med underlag och bedömningar, expertstöd i konkreta klimatanpassningsprojekt samt bevakning av kunskapsläget om klimatförändringar och dess effekter. Detta innefattar medverkan i FoU-projekt om hur staden kan hantera klimatrelaterade risker.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda konceptet klimatpositiva verksamheter (verksamheter som levererar mer energi än vad som konsumeras), i synnerhet vad gäller solel. En utredning görs utifrån erfarenheter från Stockholmshems plushus i Norra Djurgårdsstaden med avseende på merkostnader och överskottsenergi på årsbasis jämfört med en energieffektiv byggnad med en energianvändning på 55 kWh per kvadratmeter och år.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB och exploateringsnämnden ta fram en handlingsplan för minskat byggavfall. En förstudie med avfallsdata från Norra Djurgårdsstaden genomförs som grund för planen. Utifrån förstudiens data tas en handlingsplan fram och stäms av mot ny lagstiftning och Sveriges Byggindustris utvecklingsarbete med avfallshantering från byggarbetsplatser.*
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska som ett led i arbetet för att uppnå målet Fossilbränslefri organisation 2030, ta*

fram en handlingsplan för minskad plastanvändning i hela staden, för att ta ett helhetsgrepp kring plastfrågan. Användning av plast kan ha negativa effekter på miljö och hälsa på flera olika sätt. Frågan finns därför med i flera av stadens handlingsplaner – men inte samordnat. Genomförandet av dessa handlingsplaner ska samordnas och utvecklas för att minska stadens plastanvändning och dess påverkan på klimatet, exponeringen för farliga ämnen och spridningen av skräp och mikroplast.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en guide för hållbara restauranger (Klimatsmarta stockholmare).* En guide tas fram för publicering på stadens hemsida med hänvisning till hållbarhetsinitiativ inom restaurangbranschen.
- *Kommunstyrelsen ska i samråd med trafikinämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken fram till år 2030.* Förvaltningen kommer att bistå med underlag och expertis i arbetet som leds av kommunstyrelsen.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram arbetssätt och informationsmaterial för att följa, prioritera och minska kemikaliebelastningen på framför allt barn och ungdomar.* I Stockholms stads nya kemikalieplan för 2020-2023 finns åtgärder som ska genomföras av olika aktörer i staden för att gå i riktning mot en giftfri miljö i Stockholm. Barns och ungas exponering är särskilt prioriterad. Miljöförvaltningen arbetar med att stödja verksamheterna i deras åligganden enligt planen och kommunicera med näringsliv och invånare. Stödet förmedlas i form av vägledning, utbildningar, seminarier, deltagande i arbetsgrupper och svar på direkta frågor. Det rör främst frågor om upphandling/inköp, val av bygg- och anläggningsmaterial, säker hantering och kloka val av kemiska produkter m.m. Dessutom görs analyser av bland annat material, varor och inomhusmiljöprover för att identifiera möjliga exponeringsvägar för farliga ämnen, främst i barns vardag.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska implementera strategin för biologisk mångfald med åtgärdsprogram för biologisk mångfald.* En viktig del i att implementera handlingsplanen för biologisk mångfald är att ta fram

konkreta åtgärder som kan vidtas i den fysiska naturmiljön. Miljöförvaltningen kommer under året att starta arbetet med att ta fram geografiskt kopplade åtgärdsprogram för biologisk mångfald i samverkan med samordningsgruppen för Grönare Stockholm och stadsdelarna m.fl. berörda aktörer.

- *Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande trädmål. Miljöförvaltningen ska bidra med ekologisk kompetens i arbetet med trädmål.*
- *Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning såväl i vatten som på land. Förvaltningen ska bistå trafiknämnden i arbetet med att ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning såväl i vatten som på land. Arbetet kommer att följas upp i den förvaltningsövergripande styrgruppen för god vattenstatus.*
- *Exploateringsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna för fossilfria byggarbetsplatser. Förvaltningen bistår exploateringskontoret med underlag för framtida kravställning på klimatpåverkan från byggmaterial där ett utvecklingsarbete pågår i samverkan med IVL och Sveriges Byggindustrier. Förvaltningen bistår även med underlag för omställning till fossilfria arbetsmaskiner.*
- *Exploateringsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden och AB Stockholm Vatten och Avfall initiera ett projekt för återvinning eller återanvändning av byggavfall. Förvaltningen bistår tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB exploateringskontoret med att identifiera och initiera ett lämpligt projekt utifrån Sveriges Byggindustriers pågående utvecklingsarbete inom återanvändning/återvinning av byggavfall.*
- *Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden använda Hornsgatan som en testbädd för trafikövervakning och regelefterlevnad. Förvaltningen kommer att bistå med underlag och expertis i arbetet som leds av trafiknämnden.*

Samverkan

Verksamhetsplan för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2020 har samverkats med arbetstagarorganisationerna den 27 november 2019. SACO förklarar sig enig med föreslagen verksamhetsplan och dess bilagor. Vision och Ledarna förklarar att de inte har något att erinra mot förslaget. SACO kommer också att lämna ett särskilt yttrande som biläggs verksamhetsplanen.

Bilagor

1. SLK:s blankettset för VP 2020
2. Tillsynsplan för tillsyn enligt miljöbalken
3. Kontrollplan för livsmedelskontrollen
4. Miljöövervakningsplan 2020
5. Underlag för äskande av medel från CM 2 för framtagande av lokala åtgärdsprogram i prioriterade vattenförekomster under 2020
6. Internkontrollplan och väsentlighets- och riskanalys inklusive system för intern kontroll
7. Kompetensförsörjningsplan för miljöförvaltningen
8. Plan för upphandling
9. Särskilt yttrande från SACO

Innehållsförteckning

Inledning	14
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	15
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskunkaper är kort	15
1.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god	16
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	17
1.2.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning	17
1.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens information ska vara korrekt och lättillgänglig	18
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	19
1.3.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel Förväntat resultat	19
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	20
1.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering	21
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	21
1.5.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel	21
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	22
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	22
2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service	23
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	24
2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov	24

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	25
2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka	26
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	27
2.4.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser	28
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	28
2.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning.....	30
2.5.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar.....	31
2.5.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljökvalitetsnormerna för vatten följs	33
2.5.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald	34
2.5.5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier	36
2.5.6 Inomhusmiljöer och offentliga miljöer ska inte medföra risk för människors hälsa.....	37
2.5.7 Miljö- och hälsopåverkan från Stockholms miljöfarliga verksamheter minskar	38
2.5.8 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa	38
2.5.9 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på människa och miljö.....	39
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	40
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	40
3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv	41
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	42
3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt.....	43
3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara	44

3.2.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg.....	45
3.2.4 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap.....	45
Uppföljning av ekonomi.....	46
Nämndens ekonomiska förutsättningar	46
Investeringar	49
Budgetjusteringar.....	49
Omslutningsförändringar	50
Särskilda redovisningar	51
Agenda 2030	51
Systematiskt kvalitetsarbete	52

Inledning

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2020 som uppgår till 215,8 mnkr i kostnader och 96,1 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 119,7 mnkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens kärnverksamhet är rollen som tillsynsmyndighet med tillsyn enligt miljöbalken med följdlagstiftning, livsmedelslagstiftningen, strålskyddslagen, tobakslagen, lag om skydd mot internationella hot mot människors hälsa samt lagen om sprängämnesprekursorer. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedriver också ett omfattande program- och projektarbete med bland annat miljöövervakning av luft, vatten och biologisk mångfald, ett strategiskt klimatarbete med bland annat fokus på miljöbilar, energi-effektivisering och minskning av utsläpp av växthusgaser samt ett strategiskt åtgärdsarbete vad gäller bland annat kemikalier och mikroplaster.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har också en viktig roll i stadens arbete med att uppnå målen för bostadsförsörjningen. Genom samverkan med andra berörda förvaltningar och bolag i ett tidigt skede i processen bidrar nämnden till att säkerställa en långsiktig hållbarhet, en robust grönstruktur, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning, god ljudmiljö, bibehållna ekosystemtjänster samt att miljökvalitetsnormer för luft och vatten uppfylls. Nämndens deltagande i processen styrs av den förvaltningsövergripande Ledstången, som säkerställer att nämndens ansvarsfrågor inkluderas i planeringen.

Samverkan med andra förvaltningar och bolag i staden är centralt för en god måluppfyllelse och för ett effektivt resursutnyttjande. Många av nämndens verksamhetsområden tangerar andra förvaltningars sakkunskap och för bästa möjliga effekt vid exempelvis åtgärdsarbete krävs en bred samverkan inom staden. Inte minst spelar samverkan en central roll för att uppnå de mål och etappmål som formulerats i stadens nya miljöprogram.

Bland nämndens större åtaganden för 2020 kan följande nämnas;

- Stärkt arbete inom klimat- och energiarbetet, exempelvis genom en klimatsamordnare som ska stödja stadsdelsnämnderna med implementering av klimathandlingsplan och koldioxidbudget
- Samordning av plastrelaterade frågor för att minska stadens plastanvändning
- Redovisning av uppföljningen av Stockholms stads miljöprogram
- Implementering av stadens kemikalieplan, med bland annat fokus på förskolor och skolor
- Utöka arbetet med att stävja livsmedelsfusk
- Fortsatt arbete med lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster
- Åtgärdsprogram för biologisk mångfald utifrån förslaget till handlingsplan för biologisk mångfald
- Mätning av luftkvalitet kopplat till utsläpp från färjor
- Ta fram till vägledning för minskade bullerstörningar från konsertverksamheter
- Fortsatt tillgängliggörande av öppna data, exempelvis genom Miljödata

Miljöförvaltningen fortsätter också arbetet med att förenkla och utveckla förvaltningens arbetssätt och processer i syfte att förkorta handläggningstider och förenkla för företagare och medborgare vid kontakter med förvaltningen. Förvaltningens digitaliseringsarbete ökar i takt

med utgångspunkt i den strategiska färdplan för ökad digitalisering, automatisering och AI på miljöförvaltningen som färdigställs våren 2020.

Strategiska kommunikationsinsatser inom nämndens verksamhetsområden ska under året också genomföras i syfte att skapa engagemang och påverka attityder och beteenden, och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samverkan med kommunstyrelsen samordna den stadsövergripande kommunikationen i miljö- och klimatfrågor.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser för att främja ett gott bemötande både internt och externt, samt för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande särbehandling. Klarspråk är en viktig del i förvaltningens verksamhet - för att underlätta för alla, oavsett bakgrund, att på ett enkelt sätt ta del av nämndens beslut och information. Förvaltningen samverkar också med akademien för att enklare kunna ta del av nya forskningsrön samt som ett led i den framtida kompetensförsörjningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Nämnden har en högt specialiserad verksamhet och tillgången till handledningstid är begränsad, vilket påverkar möjligheterna att erbjuda feriejobb och praktikplatser. Förvaltningen arbetar med att i största möjliga mån erbjuda platser för feriearbeten, examensarbeten och praktikplatser och samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen sker för att försöka finna matchningar för Stockholmsjobb. De feriearbetande ungdomar som förvaltningen bereder plats för avlönas genom berörd stadsdelsförvaltning och eftersom indikatorn "Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi" enbart ska rapporteras om förvaltningen själv avlönar ungdomarna är årsmålet för denna indikator satt till noll.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	12	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	2	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	6	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0	9 000 st	Tertial

Nämndmål:

1.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god

Förväntat resultat

Kompetensutveckling inom spetsområden och ökat utbyte av kunskap och praktiska erfarenheter mellan universitet och Stockholms stad. Ökat antal högskolepraktikanter och därigenom fler studenter som lär känna miljöförvaltningen som en attraktiv arbetsplats.

Beskrivning

Miljöförvaltningen ska ha en god samverkan med universitet och högskolor som ett led i att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt samt för att förenkla tillgängliggörandet av relevanta forskningsresultat. Samarbete med akademien sker bland annat inom vattenförvaltning, kemikaliearbetet och biologisk mångfald. Staden har vidare ett samarbetsavtal med Stockholms universitet, där Klimat och Energi är ett av två prioriterade områden för samverkan. Utifrån stadens utmaningar och universitetets forskningsområden ska samarbetet utvecklas och konkretiseras. Miljöförvaltningen har även samarbete med KTH och MIT, kopplat till samarbetsavtalet avseende smarta lösningar till framtidens stad. Informationsspridning av projektresultaten från det nu avslutade GrowSmarter-projektet fortsätter i samarbete med KTH och IESE Business School i Navarra, Spanien. Tillsammans med bland annat Uppsala universitet och RISE (Research Institutes of Sweden AB) ska metoder för att skala upp resultaten från GrowSmarter utvecklas inom projektet "Hållbarhet blir standard" där även KTH och IVL (Svenska Miljöinstitutet) deltar. Vidare erbjuder förvaltningen varje år ett antal platser för examensarbeten och högskolepraktik.

Aktiviteter:

- Förvaltningen samverkar som partner med universitet/högskolor och bransch-forskningsinstitut i nationella och internationella projekt och deltar i referensgrupper till forskningen som en viktig del i omvärldsbevakning.
- Erbjuder minst 6 högskolepraktikplatser
- Medverkar på relevanta arbetsmarknadsdagar organiserade av universitet och högskolor
- Genomföra projektet iWater (realtidsmätning av vattenkvalitet) som projektledare
- Medverka i kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet
- Upprätthålla kontakt med ledande forskare i ett vetenskapligt råd för kemikaliearbetet
- Genom inventeringar, analyser och beräkningar kartlägga förekomsten av farliga ämnen i bland annat förskolemiljön
- Samarbeta med ledande forskare inom biologisk mångfald bl.a. för att ta fram nya planeringsunderlag så som biotopkartan
- Dela en kommundoktorandtjänst med Luleå Tekniska universitet

- Fortsatt samverkan med Umeå universitet inom för livsmedelskontrollen relevanta områden
- Medverka i FoU-projekt om hur staden kan hantera klimatrelaterade risker som översvämningar och värmeböljor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Nämnden bidrar i hög grad till tryggheten i staden eftersom stora delar av arbetet mer eller mindre direkt bidrar till att förebygga och avhjälpa problem som kan påverka invånarnas miljö och hälsa. Det ska vidare vara enkelt att ta del av och ta till sig nämndens information och beslut.

Nämndmål:

1.2.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har utfört de planerade kontrollerna i kontrollplanen (bilaga 3) samt de händelsestyrda och de uppföljande kontroller som bedömts som nödvändiga. Alla nyregistrerade anläggningar har kontrollerats inom tre månader från det att verksamheten startats.

Beskrivning

Livsmedelskontrollen arbetar för att konsumenterna har säkra livsmedel och inte blir vilseledda. Detta sker genom att kontrollera att livsmedelsföretagare efterlever lagstiftningen och att brister blir åtgärdade. Livsmedelskontrollen är rådgivande gentemot verksamhetsutövare och allmänhet och är drivande i utvecklingen av kontrollen i Sverige.

Aktiviteter:

- Under 2020 kontrollera de anläggningar som enligt kontrollplanen ska kontrolleras under året.
- Utföra cirka 8600 kontroller, inklusive planerade kontroller, första årliga kontroller och uppföljande extra offentliga kontroller vid konstaterade allvarliga avvikelser.
- Klagomål från allmänheten och information om avvikelser från myndigheter och organisationer ska handläggas inom 14 dagar.
- Anmälan om misstänkt matförgiftning ska handläggas senast arbetsdagen efter att de inkom.

- Utöka arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll.
- Fortsätta och utveckla samarbetet med polisen, tullen och skatteverket, bl.a. genom fortsatta krogkontroller, kontroll vid införsel av animalier till Sverige samt andra gemensamma tillsynsinsatser.

Nämndmål:

1.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens information ska vara korrekt och lättillgänglig

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämndens information ska vara lätt att nå och lätt att ta till sig, för både allmänheten och företag samt för andra förvaltningar och bolag inom staden. Förvaltningen kommer att förstärka arbetet med att kommunicera kring biologisk mångfald och vattenförvaltning i syfte att öka åtgärdstakten. Fokus kommer initialt att ligga på att kommunicera de underlag som förvaltningen tar fram till de aktörer som behöver vidta åtgärder. Miljöbarometern kommer fortsatt uppdateras med särskilt fokus på redovisning av nytt miljöprogram för Stockholm, lokala åtgärdsprogram för vatten, fortsatt uppdatering av idébank med förstärkningsåtgärder till stöd för genomförande av handlingsplan för biologisk mångfald, samt redovisning av kemikalieplan och handlingsplan för mikroplast. Indikatorer och åtgärder ska göras tillgängliga som öppen data via Miljödatas webbportal och Stockholms dataportal.

Beskrivning

Förvaltningen tillgängliggör förutom generell information om verksamheterna och miljön i Stockholm även information om bland annat luftdata från mätningar och information från Klimatsmarta stockholmare. Via appen, Livsmedelskollen kan allmänheten ta del av resultat från livsmedelsinspektioner och lämna klagomål eller anmäla misstänkt matförgiftning. Förvaltningen har sedan flera år tillbaka bedrivit ett omfattande klarspråksarbete för att utveckla beslut och texter och göra dem mer lättbegripliga. Förvaltningen har de senaste åren även arbetat med att ta fram en rad förvaltningsövergripande styrdokument. I arbetet med implementering av dessa program behöver miljöförvaltningen kommunicera innehållet till dels de aktörer som förväntas genomföra åtgärder, och dels till kommuninnevånarna och andra externa aktörer. Förvaltningen kommer att hålla i utbildningar och seminarier inom relevanta områden samt förstärka arbetet med att publicera aktuell miljödata. På miljöbarometern, stockholm.se/miljobarometern, redovisas fakta om miljön och miljöarbetet i staden riktad till stadens medarbetare och beslutsfattare så väl som konsulter, företag och stockholmare.

Aktiviteter:

- Genomföra strategiska kommunikationsinsatser inom nämndens ansvarsområden i syfte att skapa engagemang och påverka attityder och beteenden
- I samverkan med kommunstyrelsen samordna den stadsövergripande kommunikationen i miljö- och klimatfrågor
- Fortsatt utveckling av Miljödata, öppen data om miljösituationen i Stockholm, som under 2020 är planerad att lanseras för allmänheten.
- Kommunisering av kemikalieplan och handlingsplan för mikroplast.
- Kommunisering av handlingsplan för biologisk mångfald samt förslag till förstärkningsåtgärder.
- Utveckla kommunikation kopplat till lokala åtgärdsprogram för vatten.
- Erbjuder utbildning i skötsel av naturmark för stadens entreprenörer.
- Seminarium om lokala åtgärdsprogram för vatten
- Seminarium om handlingsplanen för biologisk mångfald
- Bistå utbildningsnämnden med att växla upp arbetet med lärande för hållbar utveckling
- Alla nya medarbetare ska genomgå utbildning i klarspråk

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn på skolor och förskolor för att säkerställa att barnen har en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel när de är i skolan och förskolan.

Nämndmål:

1.3.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

Förväntat resultat

Säkra livsmedel och en sund inomhusmiljö i stadens förskolor och skolor. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har utfört den planerade tillsynen enligt tillsynsplanen och kontrollplanen samt genomfört sista delen i projektet "Buller på förskolan". Tillsynen ska i sin tur leda till bättre egenkontroll hos verksamhetsutövare och fastighetsägare vilket resulterar i färre brister. Alla skolor och förskolor i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft. Målet att referensvärdet ska vara uppnått på alla skolor och förskolor till 2020 kommer inte att nås. Det beror dels på att det tar längre tid än beräknat att åtgärda de skolor och förskolor som har för höga värden dels att det hela tiden tillkommer nya förskolor och skolor i lokaler som tidigare inte mätts och

som därför behöver mätas och eventuellt åtgärdas. Samtliga anmälningsärenden ska ha påbörjats inom sex veckor.

Beskrivning

Miljön i skolor och förskolor är viktig för både hälsa och välbefinnande. Exempel på hälsoeffekter i samband med brister i inomhusmiljön är astma, allergi, symtom i ögon, näsa och hud, liksom trötthet eller huvudvärk. Att vistas i en bullerstörd miljö kan leda till problem med trötthet, koncentrationssvårigheter, huvudvärk, blodtrycksförändringar och stressreaktioner. Höga radonhalter inomhus under en lång exponeringstid är en riskfaktor för lungcancer. Stockholms förskolor får förstärkt livsmedelskontroll då små barn är en känslig konsumentgrupp. Livsmedelskontrollen i skolor och förskolor har fokus på allergikost. Sedan flera år tillbaka har miljöförvaltningen genom kemikaliecentrum också gett vägledning och utbildning till förskolor i staden om hur de kan minska förekomsten av farliga ämnen i barnens vardagsmiljö. Under 2020 kommer detta arbete även att riktas mot skolorna. Se vidare under nämndmål 2.5.5.

Aktiviteter:

- Följa upp de brister som konstaterades i samband med 2018 års bullerprojekt på förskolor.
- Fortsätta med projekt buller på förskolor.
- Fortsatt fokus på kemikaliearbete på förskolor och utökat arbete på skolor.
- Bedriva tillsyn avseende att skolor och förskolor mäter radon.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.	94 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar systematiskt med utbildning och ständigt förbättrade rutiner för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av tillsynsärenden. Härvid beaktar miljö- och hälsoskyddsnämnden principerna om likabehandling och opartiskhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda och tydliggöra ansvaret gällande tillsyn av försäljning av folköl och tobak.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

1.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering

Förväntat resultat

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett ålder, etnicitet, funktionsvariation, trosuppfattning, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Nämnden har ett gott samarbete med rådet för funktionshinderfrågor.

Beskrivning

Fortsätta arbetet med bland annat kompetensutveckling av chefer och medarbetare för att säkerställa att diskriminering inte kan uppkomma. *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023* ska utgöra en grund för förvaltningens arbete med dessa frågor.

Aktiviteter:

- Kompetensutvecklingsinsatser kring bl. a. diskriminering, jämställdhet, normkritik och HBTQ-frågor.
- Säkerställa icke-diskriminering i rekryteringsrutinerna.
- Tillgänglighetsfrågorna ska beaktas i samband med skyddsronder.
- Involvera fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens råd för funktionshinderfrågor i relevanta ärenden där det är möjligt.
- Involvera organisationen Funka för översyn av förvaltningens digitala information ur tillgänglighetshänseende.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar i sin tillsyn för att äldreboenden ska ha en sund inomhusmiljö och säkra livsmedel.

Nämndmål:

1.5.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

Förväntat resultat

Säkerställa att säkra livsmedel serveras på Stockholms äldreboenden. Bättre egenkontroll hos verksamhetsutövare och fastighetsägare leder till färre brister i inomhusmiljön. Nämndens

riktade tillsyn och handläggning av klagomålsärenden leder till att konstaterade brister i inomhusmiljön åtgärdas.

Beskrivning

Säkra livsmedel och en sund inomhusmiljö i äldre, vård- och omsorgsboenden är viktigt för både hälsa och välbefinnande.

Exempel på hälsoeffekter i samband med brister i inomhusmiljön anges närmare under mål 1.3.1. Stockholms äldreboenden får även förstärkt livsmedelskontroll då äldre är en känslig konsumentgrupp. Livsmedelskontrollen har fokus på allergikost.

Aktiviteter:

- Riktad tillsyn av inomhusmiljön mot äldreboenden.
- Information till verksamhetsutövare och fastighetsägare.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Inom ramen för detta inriktningsmål omfattas större delen av nämndens miljöarbete. Miljöförvaltningen har en expertroll och stödjer eller verkar genom andra förvaltningar och bolag i staden. Nämnden verkar även mot företagen, främst då genom tillsynen men även genom samarbete i olika former.

Målet omfattar ett stort och mångsidigt arbete inom energi, klimat, miljö och hälsa. Här återfinns också samordning och uppföljning av miljöprogrammets delmål som berör miljö- och hälsoskyddsnämnden.

När det gäller nämndens tillsyn finns en utförlig redogörelse för nämndens arbete i tillsynsplanen för miljöbalken (bilaga 2) samt livsmedelskontrollens kontrollplan (bilaga 3).

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Miljö- och hälsoskyddsnämnden lägger stor vikt vid god service till de företag som omfattas av tillsyn och kontroll. En framgångsfaktor för nämnden är ett bra samarbete med olika företag och branschorganisationer.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet.	79	73	År

Nämndmål:

2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service

Förväntat resultat

Nämndens myndighetsutövning är effektiv, opartisk och rättssäker, och företag och allmänhet som har kontakt med nämndens handläggare får ett gott bemötande och bra service.

Beskrivning

Nämnden har en hög prioritering både vad gäller myndighetsutövning och service till företag och allmänhet. Målen följs framförallt upp genom punktlighetsmålen för tidsåtgång vid vissa ärenden och genom den årliga NKI-undersökningen (NöjdKundIndex) som ger en bild av hur företagen uppfattar tillsyns- och kontrollverksamheten. Allmänheten har lätt att komma i kontakt med nämnden genom särskilda servicetelefoner för hälsoskydd och livsmedelskontroll. Dessutom har nämnden ett antal e-tjänster som ständigt är tillgängliga.

Aktiviteter:

- Följa och analysera utvecklingen av NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden
- Samverka inom Miljösamverkan Stockholms län (MSL) för ökad samsyn, effektivisering och likabehandling inom tillsynen
- Socialnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska gemensamt utreda om staden bör ansluta sig till Serverat, med syfte att underlätta för företagare att söka tillstånd samtidigt som kommunens handläggning effektiviseras.
- Följa upp inspektionsbesök inom livsmedelskontrollen genom supervision, d.v.s. säkerställa att kontrollen har avsedd effekt
- Informationsträffar för verksamhetsutövare
- Årliga tillsynsrapporter som underlag för uppföljning och planering

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Anmälan om misstänkt matförgiftning handläggs senast arbetsdagen efter inkommen anmälan	90 %		Tertial
Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	90 %		Tertial
Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	80		År
Handläggning av värmepumpsökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	95 %		Tertial
Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	95 %		Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Människor har behov av en hälsosam boendemiljö där luft, mark och vatten är fria från hälsofarliga ämnen, där ljudmiljön är god och där det finns tillgång till rekreativa grönytor. Miljö- och hälsoskyddsnämnden deltar i stadens arbete för att uppnå målen för bostadsförsörjningen, där en hållbar och hög genomförandetakt är särskilt prioriterat. Nämndens arbete bidrar till att miljöfrågorna beaktas i ett tidigt skede av planeringen och att staden kan skapa en attraktiv, miljö- och klimatsmart stad.

Nämndmål:

2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden medverkar till att miljö- och hälsoskyddsfrågor uppmärksammas och integreras i stadens arbete med byggande och markanvändning. Nyproducerade bostäder, skolor och förskolor ska vara hälsosamma. Negativ påverkan på miljön i samband med exploatering ska förebyggas. Nämnden bidrar till en utveckling av arbetet med vattenfrågor, ekosystemtjänster och klimatanpassning inom stadsplaneringen.

Beskrivning

Nämnden verkar för att miljöfrågorna beaktas i övergripande stadsplanering och i ett tidigt skede av detaljplanering för att säkerställa en långsiktig hållbarhet, en hälsosam miljö, en robust grönstruktur, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning, miljökvalitetsnormer för luft och vatten samt stärkta ekosystemtjänster. Nämnden deltar också i utvecklingsarbete inom stadens planering och tar fram underlagsmaterial, handlingsplaner och åtgärdsprogram som exempelvis lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus och åtgärdsprogram för biologisk mångfald.

Nämndens deltagande i detaljplaneringen framgår av processverktyget Ledstången. Nämnden tar bl.a. fram underlag till stadsbyggnadsnämndens beslut om betydande miljöpåverkan och bidrar i planprocessen med expertkunskap om bl.a. buller, vibrationsstörningar, luftkvalitet, vattenkvalitet och dagvattenhantering, markföroreningar, naturvärden, klimatanpassning och trafikens miljöpåverkan. Nämnden strävar efter att samordna intressena att kunna bo och verka i staden utan att störningarna för de närboende utgör risk för människors hälsa, och bevakar att störningsrisker förebyggs vid lokalisering av bostäder, skolor, förskolor i anslutning till olika typer av verksamheter. Nämnden verkar också för mångfunktionella grönytor som ger fler ekosystemtjänster på samma yta, och kan bidra till effektiva lösningar för klimatanpassning som exempelvis dagvatten- och skyfallshantering samt till temperaturreglering vid värmeböljor.

Aktiviteter:

- Delta i stadens samlade arbete med att uppnå målen för bostadsförsörjningen, där en hållbar och hög genomförandetak är särskilt prioriterat
- Bistå berörda nämnder med underlag och bedömningar gällande miljö- och hållbarhetsfrågor som t.ex. buller, luftkvalitet, markföroreningar, vattenfrågor, naturvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatförändringar och klimatanpassning.
- Bidra med smarta lösningar och söka externa medel för befintliga bostäder och utemiljö gällande energi, transporter och ekosystemtjänster i samband till utvecklingen av stadens fokusområden Farsta, Skärholmen, Hagsved (Hagsätra/Rågsved) och Kista
- Underlätta stadsutvecklingen genom att ta fram lokala åtgärdsprogram i syfte att visa hur miljö kvalitetsnormerna för kemisk och ekologisk status i vatten kan nås samtidigt som staden utvecklas.
- Underlätta stadsutvecklingen genom att ta fram analyser av grön infrastruktur samt åtgärdsprogram som visar hur stadens biologiska mångfald kan gynnas samtidigt som staden utvecklas.
- Bistå kommunstyrelsen och andra förvaltningar i stadens arbete med klimatanpassning, t.ex. framtagande av en handlingsplan och expertstöd i konkreta klimatanpassningsprojekt.
- Miljöövervakning av klimatförändringar och dess effekter, med fokus på extrema väderhändelser, där klimatstatistiken publiceras på Miljöbarometern.
- Ta fram en vägledning för buller från kulturscener i staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Nämnden driver genom sitt miljöbilsarbete uthålligt frågor om hållbara transporter och fortsätter sitt arbete med nya och ökade ambitioner. Andelen förnybara bränslen och elbilsanvändningen ska fortsatt öka.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	1,04 ton CO ₂ e/inv	1,04 ton CO ₂ e/inv	År

Nämndmål:

2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka

Förväntat resultat

Andelen nya personbilar som säljs i Stockholms län år 2020 utgörs till minst 20 procent av miljöbilar enligt den definition som miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade om under 2019. En allt ökande andel av dessa fordon är laddbara fordon.

Stadens flotta ska bestå av 100 procent miljöbilar och stadens biodrivmedels- och elbilar tankas/laddas till 86 procent med miljöbränsle.

Beskrivning

Miljöförvaltningen har stort kunnande och erfarenhet av miljöfordon, biodrivmedel, elbilsladdning och olika mobilitetslösningar. Förvaltningen är behjälplig med råd och stöd vid upphandling och uppföljning till de förvaltningar och bolag som så önskar. Förvaltningen sprider även aktivt kunskap och information till andra kommuner, företag och privatpersoner med syftet att öka andelen miljöfordon och förnybara drivmedel i Stockholm. Förvaltningen försöker även driva på regelverk och direktiv i en riktning som påskyndar introduktionen av miljöfordon och fossilfria drivmedel och transporter.

Aktiviteter:

- Genomföra en etanoltankningskampanj
- I samarbete med kommunstyrelsen och trafiknämnden ta fram en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken fram till år 2030.
- I samarbete med kommunstyrelsen och trafiknämnden organisera påverkansarbete för nya styrmedel för ett fossilfritt Stockholm.
- I samarbete med Stockholm Parkering och trafiknämnden genomföra ett pilotprojekt med mobilitetshubbar (CNCA-Mobility Hub Project).
- Tillsammans med trafiknämnden implementera geofencing för hastighetsefterlevnad av stadens tjänstebilar där det är tekniskt möjligt till år 2021.
- I samarbete med kommunstyrelsen och trafiknämnden delta i arbetet med Hornsgatan som en testbädd för trafikövervakning och regelefterlevnad.
- Följa och analysera utvecklingen av bilpooler och andra mobilitetstjänster i Stockholm och stötta trafiknämnden i arbetet med att verka för bilpoolsplatser på gatumark.
- Delta i stadens arbete med att utvärdera miljözoner för lätta fordon.
- Fortsatt initiera åtgärder för elektrifiering av transportsektorn
- Ansvara för kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och för inköpskategorin fordon. Optimera hanteringen och användningen av stadens egna fordon inom ramen för kommunfullmäktigeuppdraget. Stötta förvaltningar och bolag vid uppföljning av fordonsinnehav och tankning. Påbörja upphandling av förnyad

elbilspoolstjänst.

- Stötta stadens bostadsbolag med kunskap och idéer gällande laddplatser, bilpoolsplatser, mobilitetshubbar och mobilitetstjänster så att dessa kan etableras för boende respektive kommersiella hyresgäster i existerande bestånd.
- Implementera stadens miljölastbilsdefinition tillsammans med andra aktörer. Arbeta för att miljöanpassa arbets- och entreprenadmaskiner genom övergång till ny teknik och/eller användning av biodrivmedel.
- Stötta exploateringsnämnden och trafiknämnden med fordons- och drivmedelskompetens gällande åtgärder för att effektivisera masshanteringen, omläggning av gods från lastbil till pråm och lastcykel samt e-handel.
- Kommunicera resultat och aktuell information om miljöbilar och hållbara transporter via bl.a. web och nyhetsbrev samt uppdatera och vidareutveckla www.miljofordon.se.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel sålda förnybara drivmedel i länet per år.	34 %		År

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn över stadens restaurang- och konsertverksamheter m.m. som kan medföra störningar för närboende eller innebära för höga ljudnivåer för konsertbesökare. Miljöförvaltningen är även remissmyndighet för Tillståndsmyndighetens beslutsfattande gällande serveringstillstånd och yttrar sig i frågan om risk för störning till omgivningen. Miljöförvaltningen besvarar i samma syfte även remisser från Polismyndigheten med avseende på tillstånd för evenemang enligt ordningslagen. Miljöförvaltningen deltar därutöver i nätverksträffar, branschråd m.m. för att informera om den tillsyn som bedrivs inom ramen för gällande lagstiftning och allmänna råd för buller och rökfria miljöer. Miljöförvaltningen strävar i dessa avseenden efter att samordna intressena att bo och verka i staden, utan att detta medför risk för olägenhet för människors hälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Business Region AB, och i dialog med kulturarrangörer, ta fram en förvaltningsövergripande handlingsplan med vägledning och åtgärder för att främja stadens kultur- och nöjesliv i syfte att stärka stadens attraktions- och konkurrenskraft.	2020-01-01	2020-06-30
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en vägledning för att hjälpa verksamhetsansvariga för livescener / konsert- och klubbverksamheter att vidta bullerdämpande åtgärder.	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

2.4.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser

Förväntat resultat

En god samverkan mellan alla myndigheter som berörs av stadsplanering och tillståndsgivning av verksamheter. En hållbar lokalisering av evenemang inom staden sett till störningsrisken för boende.

Beskrivning

Miljöförvaltningen arbetar förebyggande genom att delta i nätverk och branschråd m.m. och där informera om den tillsyn som bedrivs med avseende på omgivningsstörningar, höga ljud och rökfria miljöer. Förvaltningen är remissmyndighet åt Tillståndsmyndigheten och Polismyndigheten i fråga om serveringstillstånd och tillstånd för evenemang enligt ordningslagen. I tillsynen följer miljöförvaltningen upp att verksamheterna har en fungerande egenkontroll och utreder vid behov vilka störningar som verksamheten eller evenemanget orsakar. Allt i syfte att medverka till att evenemang i staden har en hållbar lokalisering och en begränsad omgivningspåverkan. Förvaltningen handlägger även klagomål på idrottsplatser m.m. och lämnar synpunkter vid planeringen av nya lokaliseringar av verksamheter.

Aktiviteter:

- Under 2020 kommer förvaltningen arbeta med att ta fram en vägledning för buller från kulturscener i staden. Denna vägledning syftar till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska riskerna för störningar till omgivningen och för att ge verksamheterna en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden.
- Delta i framtagande av förvaltningsövergripande handlingsplan med vägledning och åtgärder för att främja stadens kultur- och nöjesliv i syfte att stärka stadens attraktions- och konkurrenskraft. Härvid bistår förvaltningen med kunskap om hur verksamheter kan samlokaliseras med bostäder på ett sådant sätt att risk för olägenhet för människors hälsa minimeras.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Nämnden bedriver tillsyn av miljö, hälsa och livsmedel och medverkar i stadens samhällsbyggande, strategiska klimatarbete samt driver projekt för att utveckla stadens livsmiljöer och hållbarhetsarbete.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel badplatser med bra badkvalitet	91 %	91 %	År
 Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status	30 %	30 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status	20 %	20 %	År
 Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	Max 7 dygn	Max 7 dygn	År
 Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft	Max 35 dygn	Max 35 dygn	År
 Antalet kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	101	101	År
 Utsläpp per invånare (ton CO2e per invånare)	2,1 ton CO2e / inv	2,1 ton CO2e / inv	År
 Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)	20	5 000	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Exploateringsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall initiera ett projekt för återvinning eller -användning av byggavfall	2020-01-01	2020-12-31
 Exploateringsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna för fossilfria byggarbetsplatser	2020-01-01	2020-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafikinämnden, äldre- och barnnämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.	2020-01-01	2020-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och trafikinämnden organisera påverkansarbete för nya styrmedel för ett fossilfritt Stockholm.	2020-01-01	2020-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samråd med trafikinämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en handlingsplan för minskade koldioxidutsläpp för vägtrafiken fram till år 2030.	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska genomföra en etanol tankningskampanj.	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med Stockholm Parkerings och trafikinämnden genomföra ett pilotprojekt med mobilitetshubbar	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med Stockholm vatten och avfall och exploateringsnämnden ta fram en handlingsplan för minskat byggavfall	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska implementera strategin för biologisk mångfald med åtgärdsprogram för biologisk mångfald	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska som ett led i arbetet för att uppnå målet Fossilbränslefri organisation 2030, ta fram en handlingsplan för minskad plastanvändning i hela staden, för att ta ett helhetsgrepp kring plastfrågan	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram arbetssätt och informationsmaterial för att följa, prioritera och minska kemikaliebelastningen på framför allt barn och ungdomar	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram en guide för hållbara restauranger (Klimatsmarta stockholmare)	2020-01-01	2020-12-31
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska utreda konceptet klimatpositiva verksamheter (verksamheter som levererar mer energi än vad som konsumeras), i synnerhet vad gäller solel	2020-01-01	2020-12-31
 Trafikinämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande trädsmål	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning såväl i vatten som på land	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

2.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning

Förväntat resultat

Energianvändningen förväntas effektiviseras i stadens verksamheter och i staden i stort. Kommunfullmäktiges årsmål för utsläpp av växthusgaser ska nås. Även utsläpp av växthusgaser från upphandlade varor och tjänster minskar. Stockholmarna har fått fler verktyg, kunskap och inspiration för att minska växthusgasutsläppen från sina vardagsaktiviteter. Även genom tillsyn och tillståndsgivning bidrar miljöförvaltningen till ett minskat utsläpp av växthusgaser och därmed en minskad klimatpåverkan. Genom fler givna tillstånd att inrätta värmepumpsanläggning minskar andelen oljeuppvärmda fastigheter i staden. Genom kontroll av köldmedieaggregat minskar utsläppet av växthusgaser från dessa och därmed klimatpåverkan. Nuvarande målvärde för 2020 om max 2,1 ton utsläpp CO₂e per invånare kan komma att revideras under 2020 eftersom det finns förslag om ambitionshöjning i förslaget till nytt miljöprogram för Stockholms stad. Vid fastställande av nytt miljöprogram och klimathandlingsplan finns möjlighet att revidera utsläppsmålet till max 1,9 ton utsläpp CO₂e per invånare.

Beskrivning

Förvaltningen följer upp och analyserar energianvändning och växthusgasutsläpp samt utgör expertstöd till stadens övriga förvaltningar och bolag inom energisystem/effektivisering och klimatpåverkan från varor och tjänster. Samverkan och rådgivning sker även inom den privata sektorn. Förvaltningen bedriver också utvecklingsprojekt och påverkansarbete för förändringar av regelverk samt deltar i stadens nationella och internationella nätverk. Kommunikation om stadens klimatarbete och hur stockholmarna kan göra klimatsmarta val är också en viktig del av arbetet att nå klimatmålen. Miljö- och hälsoskyddsnämnden prövar också ansökningar om värmepumpstillstånd och bedriver tillsyn med avseende på kontroll av köldmedieaggregat så att inte läckage av växthusgaser sker från dessa.

Aktiviteter:

- Inrätta en klimatsamordnare som stöd till stadsdelarnas klimatarbete och som tillsammans med stadsledningskontoret bistår stadsdelarna med riktade underlag för klimatåtgärder
- Bistå exploateringskontoret med att utreda förutsättningarna för fossilfria byggarbetsplatser och vidareutveckla arbetet med underlag till nyckeltal för kravställning utifrån byggmaterials klimatpåverkan.
- I samråd med kommunstyrelsen bistå exploateringsnämnden vid uppdatering av miljökrav för nybyggnation.

- I samarbete med exploateringskontoret och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) ta fram en handlingsplan för minskat byggavfall samt tillsammans med SVOA bistå exploateringskontoret att initiera ett projekt för återvinning eller återanvändning av byggavfall.
- Utredda konceptet klimatpositiva verksamheter i synnerhet vad gäller solel.
- Intensifiera arbetet med energieffektiviseringar och en fossilfri organisation 2030 bl.a. genom utfasning av fossila bränslen för uppvärmning hos bolag och nämnder.
- Ansvara för och stärka arbetet med Klimatpakten.
- I samverkan med stadsledningskontoret samordna den stadsövergripande kommunikationen i klimatfrågor
- Genom Klimatsmarta stockholmare öka kunskapen om stadens klimatarbete, invånarnas egen klimatpåverkan och ge verktyg till att reducera den samt genomföra strategiska kommunikationsinsatser i syfte att skapa engagemang och påverka attityder och beteenden.
- Ta fram en guide för hållbara restauranger.
- Med stöd av service-, äldre- och utbildningsförvaltningarna ta fram mått och mätmetoder för att mäta klimatpåverkan från livsmedel.
- Ge energi- och klimatrådgivning till bostadsrättsföreningar, mindre fastighetsbolag och företag med särskilt fokus på utfasning av fossil oljeeldning.
- Tillsammans med berörda förvaltningar och bolag följa och analysera utvecklingen av fossilbränsleanvändningen mot ett fossilbränslefritt Stockholm 2040.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Minskning ton CO2e till år 2023	48 372		År

Nämndmål:

2.5.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar

Förväntat resultat

En förbättrad luft- och ljudmiljö samt minskat antal personer som exponeras av luftföroreningar och buller i staden, genom riktade skyddsåtgärder, i den fysiska planeringen samt genom åtgärder vid källan.

Den långsiktiga trenden är att luftkvaliteten i Stockholm har blivit mycket bättre. Skärpta avgaskrav på fordon över hela EU, minskade industriutsläpp, utbyggnad av fjärrvärme, infasning av renare bränslen och miljöbilar, trängselskatt, dubbdäcksförbud, dammbindning m.m. har bidragit till förbättringen av luftkvaliteten i staden. Fortsatt förnyelse av fordonsflottan och ytterligare åtgärder förväntas förbättra luftkvaliteten ytterligare. På sikt ska

såväl miljö kvalitetsnormer och miljömål uppnås för att minimera befolkningens hälsopåverkan.

Beskrivning

Målsättningen med luftövervakningen är att den ska leda till en ständigt förbättrad luftkvalitet.

I Storstockholm finns det idag bostadsområden utmed det statliga vägnätet där miljö kvalitetsnormer för luftföroreningar överskrids. Miljöförvaltningen har beviljats forskningsmedel av Trafikverket för att utreda vilken potential varierande hastigheter (VH) kan ha som åtgärd för att minska trafikens miljö påverkan i form av luftkvalitet och klimatpåverkande utsläpp.

Miljöförvaltningen kommer även utvärdera införande av miljözon för lätta fordon på Hornsgatan och följa teknikutveckling för att minska partikelemissioner. Ett system för att visualisera luftföroreningshalterna på Hornsgatan väntas vara i drift under 2020. Vid årets slut kommer det även föreligga en nyutvecklad mobiltelefon-app, som allmänheten kan använda för att få björkpollen- och luftkvalitetprognoser för de platser som är av intresse för respektive individ.

Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Förvaltningen har en aktiv roll vid framtagande samt uppföljning av åtgärdsprogram för luft och buller. Förvaltningen deltar aktivt i projekt och nätverk som syftar till förbättrad luft- och ljudmiljö. De stora infrastrukturprojekten, samt förtätningen av staden, genererar relativt många klagomål.

Vid tillsyn av motorbanor kontrolleras verksamhetens egenkontroll. De miljöfrågor som kontrolleras är buller, kemikalieförvaring och avfallshantering. Tillsyn av motorbanor sker både inomhus och utomhus. Återkommande tillsynsbesök sker vad gäller de stora infrastrukturprojekten, för övriga vid behov eller vid klagomål.

Aktiviteter:

- Följa upp åtgärdsprogrammet för buller
- Ta fram åtgärdsprogram för kolmonoxid tillsammans med trafikkontoret
- Ta fram åtgärdsprogram för partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO2) tillsammans med länsstyrelsen m.fl.
- Utvärdering av åtgärder, samt uppföljning av åtgärder för att sänka halterna av olika luftföroreningar.
- Forskning – följa och bidra med ny kunskap om luftföroreningarnas effekter på hälsa, miljö och klimat.
- Framtagande av mobiltelefon-app för björkpollen- och luftkvalitetsprognoser
- Kontinuerligt ge stadens medborgare information om luftkvalitetssituationen.

Nämndmål:

2.5.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljökvalitetsnormerna för vatten följs

Förväntat resultat

Under året förväntas totalt 15 lokala åtgärdsprogram färdigställas för politisk behandling.

Genom deltagande i regionala vattensamarbeten och forskningsprogram intensifierar Miljöförvaltningen arbetet för bättre vattenstatus i stadens vatten.

Miljöförvaltningen arbetar med tillsyn av båtklubbar samt samverkar med idrottsförvaltningen för att minska användningen av farliga båtbottnfärger, är pådrivande i arbetet med att fasa ut skadliga båtbottnfärger och verkar för att etablera en båtbottentvätt.

Löpande och kvalitetssäkrad miljöövervakning skapar kvalitetssäkrade underlag så att staden kan prioritera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå stadens miljömål.

Förbättrad egenkontroll hos trafikutövare och VA-huvudman gällande trafikens bidrag till vattenföroreningar.

Beskrivning

Miljöförvaltningen ansvarar för samordning, planering och projektledning för framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster i syfte att beskriva hur miljökvalitetsnormerna för vatten kan nås. Förvaltningen samverkar med genomförandeorganisationerna i arbetet med framtagande av operativa åtgärder som kan underlätta stadsutvecklingen.

Förvaltningen bedriver löpande miljöövervakning i syfte att ge underlag för tillsyn, fysisk planering och samt planering och uppföljning av åtgärder. Miljöövervakningsdata tillgängliggörs digitalt och kan nås av såväl interna som externa aktörer.

Miljöförvaltningen kommer att intensifiera arbetet med kommunikation i syfte att sprida kunskap om åtgärdsarbete i vatten och därmed öka möjligheterna till att nå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Förvaltningen arbetar även för att trafikens bidrag till vattenföroreningar ska minska. Förvaltningen fokuserar vid tillsyn på efterlevnaden av trafikutövarnas egenkontroll, bland annat genom att tillse att skötsel och underhåll av befintliga reningsanläggningar för dagvatten är godtagbar. Förvaltningen ser även till att trafikutövarna utreder och i den mån det behövs vidtar åtgärder vid till exempel ny- eller ombyggnation, ändring av verksamhet och hantering av miljöfarliga ämnen.

Aktiviteter:

- Driva genomförandet av handlingsplanen för vatten och särskilt fokusera på att i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster i syfte att beskriva hur miljökvalitetsnormerna för vatten kan nås

- I samverkan med genomförandeorganisationerna driva ett effektivt genomförande av de operativa åtgärderna som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen i syfte att underlätta stadsutvecklingen.
- I samarbete med idrottsnämnden verka för att etablera en båtbottentvätt i syfte att minska miljögifter i Stockholms vatten.
- Bistå trafiknämnden i arbetet med att ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning såväl i vatten som på land.
- Genomföra miljögiftsövervakning för att följa utvecklingen av kemisk status och särskilda förorenade ämnen i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.
- Genomföra undersökningar av ekologiska kvalitetsfaktorer i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten i syfte att följa utvecklingen av ekologisk status.
- Delta i kommunövergripande vattensamverkansgrupper och vattenvårdsförbund samt i regionala samt internationella vattensamarbeten och samarbeta med olika forskningsinstitut för att intensifiera vattenarbetet
- Delta i externfinansierade projekt, som exempelvis iWater, Drizzle och LIFE IP Rich Waters för att bidra till genomförande av handlingsplanen och lokala åtgärdsprogram
- Tillsyn av Stockholm vatten och avfall samt Trafikverkets befintliga reningsanläggningar för trafikdagvatten
- Följa upp att Stockholm vatten och avfall samt Trafikverket redogör för dagvattenhantering längs ett urval av de mest trafikerade vägarna utan reningsanläggning
- Fortsätta arbetet med tillsyn av båtklubbar med inriktning på minskad användning av skadliga båtbottnfärger och vara pådrivande i arbetet med att fasa ut skadliga båtbottnfärger

Nämndmål:

2.5.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen kommer att stärka arbetet med biologisk mångfald i syfte att ekologiska funktioner och artrikedom ska kunna värnas samtidigt som staden växer och utvecklas. Miljöförvaltningens miljöövervakning av biologisk mångfald ger kvalitetssäkrad data och underlag, så att staden kan prioritera vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå målen i miljöprogrammet. Arbetet med biologisk mångfald kommuniceras internt och till stockholmarna för att underlätta deras engagemang i utvecklingen av en hållbar stad med en rik biologisk mångfald.

Beskrivning

Stockholms biologiska mångfald är en av de grundläggande förutsättningarna för att stadens natur ska kunna leverera funktioner och nyttor av stor betydelse för invånarnas långsiktiga

livskvalitet. En sammanhängande grönstruktur, med många unika naturkvaliteter utgör en viktig del av stadens kvaliteter. Genom att skapa mångfunktionella gröna lösningar förstärks de ekosystemtjänster som bidrar till en hållbar, robust och attraktiv stad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden planerar åtgärder inom naturvårdsområdet, bidrar med ekologisk kompetens och utbildning gällande biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt bedriver fortlöpande miljöövervakning av stadens natur. Tillsyn och rådgivning i skyddade naturområden tillför ekologisk kunskap till stadens arbete.

Handlingsplan och åtgärdsprogram för biologisk mångfald skapar förutsättningar att inom stadens olika verksamheter värna och gynna de ekologiska funktionerna i Stockholms blågröna infrastruktur. Undersökningar sker enligt antaget program för miljöövervakning av biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster. Resultatet från undersökningarna ger underlag för tillsyn, fysisk planering, skötsel och åtgärdsarbete. Fakta kommuniceras och tillgängliggörs via verktyg som miljöbarometern och miljödataportalen, vilka kan nås av såväl interna som externa aktörer.

I tillsynsarbetet enligt 7 kap. miljöbalken bevakas områden skyddade som Natura 2000, natur- och kulturresevat, naturminnen samt med det nya tillsynsområdet strandskydd. Med rådgivning, information och samråd skapas förutsättningar för att syftena med de skyddade områdena uppnås.

Aktiviteter:

- Färdigställa handlingsplan för biologisk mångfald
- Påbörja arbetet med att ta fram åtgärdsprogram för biologisk mångfald.
- Ta fram nya förslag till förstärkningsåtgärder i grön- och blåstrukturen som gynnar biologisk mångfald i samråd med berörda förvaltningar.
- I samarbete med berörda nämnden fortsätta utredningarna för att utvidga naturreservat i Årstaskogen, inrätta naturreservat i Hagsätraskogen, fortsätta utredningarna och inrättandet av naturreservat i Kyrkhamn samt utreda reservatsbildning i Fagersjöskogen och Storskogen/Ålstensskogen
- I samarbete med stadsbyggnadsnämnden utreda lämpliga biotopskyddsområden i staden
- Aktivt delta i samordningsgruppen för Grönare Stockholm med fokus att stärka arbetet med grön infrastruktur och mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden.
- I samarbete med berörda nämnder utveckla och stärka arbetet med att tillgängliggöra stadens naturreservat och stärka rekreativa värden med särskilt fokus på tillgängliggörande för personer med funktionsnedsättning.
- Erbjud utbildning inom naturskötsel till stadens upphandlade entreprenörer som är verksamma inom området
- Bistå trafiknämnden i att ta fram ett stadsövergripande trädmål.

- Ge rådgivning angående naturvårdande skötsel och genomförande av projekt i reservaten genom möten med reservatsförvaltare och verksamhetsutövare
- Följa upp reservatens bevarandestatus
- Vidareutveckla prioriteringsstöd och uppföljningsverktyg för naturmarksskötsel enligt förslag från förstudien ”Effektivare miljöövervakning av stadens natur”.
- Analysera tillstånd, skapa faktablad och beskrivningar för prioriterade arter i ArtArken.

Nämndmål:

2.5.5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier

Förväntat resultat

Stadens egna verksamheter liksom näringsliv och konsumenter ska få en ökad medvetenhet, kunskap och tillgång till verktyg för att göra kemikaliesmarta val i sin vardag och kunna verka för ett giftfritt Stockholm. I särskilt fokus är att minska barns, ungas och gravidas exponering.

Beskrivning

Stockholms stads kemikalieplan beskriver hur staden ska bedriva ett strukturerat arbete med att undvika farliga kemikalier i alla stadens verksamheter och på så vis uppnå målen i miljöprogrammet. Miljöförvaltningen erbjuder verksamheterna stöd och vägledning i genomförandet av planen. Förvaltningen bedriver även övervakning av miljögifter kopplat till hälsopåverkan. Genom olika utåtriktade kommunikationsinsatser får verksamhetsutövare och konsumenter i staden ökad kunskap om kemikalier. Arbetet stäms regelbundet av med ledande forskare i ett vetenskapligt råd.

I enlighet med kemikalieplanen ska ambitionsnivån för tillsynen höjas. Tillsyn kommer bland annat att bedrivas genom att genomföra kampanjer tillsammans med andra städer.

Aktiviteter:

- Informera om den nya kemikalieplanen och stödja dess implementering
- Genom kommunikation med bygg- och anläggningsbranschen, handeln och konsumenter bidra till att minska spridningen av kemikalier och mikroplaster
- Ge stöd i hela inköpsprocessen så att innehållet av miljö- och hälsofarliga ämnen minskar i varor och tjänster
- Ge vägledning för hantering och substitution av kemiska produkter
- Ge stöd till stadens verksamheter så att användningen av bygg- och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen minskar

- Genom inventeringar, analyser och beräkningar kartlägga förekomsten av farliga ämnen i bland annat förskolemiljön
- Utbilda chefer och personal i förskola och skola
- Stödja SISABs och andra fastighetsägares arbete för giftfria förskole- och skollokaler
- Genomföra tillsynskampanjer tillsammans med andra städer inom kemikalieområdet

Nämndmål:

2.5.6 Inomhusmiljöer och offentliga miljöer ska inte medföra risk för människors hälsa

Förväntat resultat

Bättre egenkontroll hos fastighetsägare leder till färre brister i inomhusmiljön. Nämndens riktade tillsyn och handläggning av klagomålsärenden leder till att konstaterade brister i inomhusmiljön åtgärdas. Alla flerbostadsfastigheter i staden ska vara kontrollerade avseende radon och ha radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m³ luft. Målet att referensvärdet ska vara uppnått till 2020 kommer inte att nås dels eftersom det tar längre tid än beräknat att få vissa fastighetsägare att genomföra radonmätningar dels för att det i vissa fall är komplicerat att kunna genomföra åtgärder som sänker radonvärdena under referensnivån.

Beskrivning

Miljöförvaltningen bedriver tillsyn med avseende på störningar i bostäder och allmänna lokaler för att förebygga risker för människors hälsa. Vid behov riktas krav gentemot fastighetsägare och/eller verksamheter att vidta försiktighetsåtgärder och/eller åtgärder för undanröjande av konstaterade eller befarade olägenheter.

Miljön i bostäder är viktig för både hälsa och välbefinnande. Exempel på hälsoeffekter anges närmare under mål 1.3.1.

Sedan 2013 har förvaltningen årligen skickat uppmaningar till fastighetsägare av flerbostadshus att mäta och vid behov åtgärda radon. Om mätningar och eventuella åtgärder inte utförs ställer förvaltningen krav på att de ska utföras. Höga radonhalter inomhus under en lång exponeringstid är en riskfaktor för lungcancer.

Aktiviteter:

- Inventera i syfte att hitta fastighetsägare i staden med bristande egenkontroll.
- Information till verksamhetsutövare och fastighetsägare.
- Tillse att fastighetsägare radonmäter flerbostadsfastigheter
- I samråd med de kommunala bostadsbolagen tillse att de återstående kommunala flerbostadsbyggnaderna radonmätts i enlighet med årsmålet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft.	94 %		År
Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under riktvärdet 200 Bq/m ³ luft i %.	81 %		År
Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	95 %		Tertial

Nämndmål:

2.5.7 Miljö- och hälsopåverkan från Stockholms miljöfarliga verksamheter minskar

Förväntat resultat

Minskade utsläpp ger lägre exponering för Stockholms invånare. Tillståndspliktiga verksamheter ska uppfylla gällande villkor. Anmälningspliktiga verksamheter föreläggs om försiktighetsmått för aktuell verksamhet.

Beskrivning

Tillsynen omfattar en rad olika verksamheter; alltifrån stora anläggningar, som kraftvärmeverk och Bromma flygplats, till mycket små företag som bilrekonditionerare, tandläkare etc. Tillsynsintervall och -inriktning varierar därför kraftigt och beskrivs närmare i tillsynsplanen (bilaga 2).

Aktiviteter:

- Genomföra tillsyn enligt tillsynsplanen
- Förstärka arbetet med tillsyn över byggande av stora infrastrukturprojekt och övrigt byggande genom rekrytering av ytterligare en handläggare.
- Förstärka arbetet med tillsyn över markföröreningar/ge utrymme för ökat stöd till stadsbyggnadskontoret m.fl. i planprocessen genom rekrytering av ytterligare en handläggare.

Nämndmål:

2.5.8 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa

Förväntat resultat

Verksamhetsutövare har en effektiv och miljöanpassad avfallshantering där mängden avfall minimeras och andelen avfall som omhändertas genom återanvändning och återvinning ökar. Minskad sammantagen påverkan på stockholmarnas miljö och hälsa, bl.a. minskad nedskräpning och minskad exponering för farligt avfall.

Beskrivning

Tillsyn avseende avfall som kan ingå i kretslopp avser till stor del restauranger och livsmedelsbutiker samt återvinningsstationer där även rutiner för tömning, städning, minskning av buller och undvikande av farligt avfall är av intresse att granska. Avfallshanteringen granskas även inom ramen för den riktade tillsynen av fastighetsägares egenkontroll. Miljöförvaltningen bedriver vidare tillsyn på avfallsanläggningar – och deras miljöarbete – avseende frågor kring nedskräpning, medborgarnas hantering av sitt avfall etc.

Nämndens arbete avseende kretslopp och återvinning av avfall utförs framför allt inom ramen för tillsynsarbetet. Målsättningen är att verksamhetsutövare ska ha en effektiv och miljöanpassad avfallshantering där mängden avfall minimeras och andelen avfall som omhändertas genom återanvändning och återvinning ökar.

Härutöver arbetar förvaltningen brett proaktivt inom avfallsområdet. Det handlar om förebyggande arbete rörande farligt avfall, CFC (skrotade köldmedieaggregat), elektronikavfall, producentansvar, masshantering, snöhantering m.m. för en minskad påverkan på stockholmarnas miljö och hälsa.

Aktiviteter:

- Under 2020 fortsätter arbetet med riktad tillsyn av restauranger för att åstadkomma ökad matavfallsinsamling i syfte att bidra till att nå stadens mål för insamling av matavfall.
- Granska utsortering av förpackningsmaterial på restauranger.
- Utredda hur nedskräpningen runt återvinningsstationerna kan minska och utsorteringen av material som kan återvinnas kan öka.
- Delta i arbetet med att finna en lösning för avfallshantering vid Årsta partihallar.
- Aktivt delta i arbetet med att införa de nya reglerna om fastighetsnära insamling.

Nämndmål:

2.5.9 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på människa och miljö

Förväntat resultat

Arbetet med plast inom olika områden kommer att utvecklas i syfte att minska plastens skadliga miljö- och hälsopåverkan.

Beskrivning

Plast har potentiellt en skadlig påverkan på miljö och hälsa på ett flertal sätt: nästan all plast är gjord av fossil råvara och när den hamnar i avfallet och förbränns bidrar den därför till klimatförändringen. Flera plastsorter innehåller skadliga kemiska ämnen och bör därför undvikas, särskilt när det finns risk för exponering. Viss plastanvändning ger upphov till

nedskräpning eller spridning av mikroplast. Alla dessa frågor berör olika typer av plaster i ett flertal användningsområden. En rad tillsynsaktiviteter på exempelvis vägtrafik, konstgräsplaner, båtverksamhet, parkeringsytor, stora depåer, m.m. kommer att genomföras i syfte att minska spridningen av mikroplast. Tillsynen omfattar även kontroll av förbudet mot små plastpartiklar i kosmetiska produkter.

Aktiviteter:

- Samordna stadens arbete med plastfrågan i syfte att minska användningen av plast
- Lansera och ge stöd till implementering av handlingsplan för minskad spridning av mikroplast
- Genomföra åtgärder i handlingsplan för minskad spridning av mikroplast

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljönytta. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Miljö- och hälsoskyddsnämnden driver ett effektiviseringsarbete i form av digitalisering och fortlöpande vardagsrationaliseringar. Administrativa rutiner förenklas och nya lösningar övervägs ständigt för att dra ner kostnaden samtidigt som lika mycket eller mer arbete utförs inom nämndens uppdrag. Frågor om kostnaderna för att bedriva verksamheten är ständigt aktuella eftersom detta har samband med de totala prioriteringarna och möjligheten att bedriva verksamheten. Köp av tjänster övervägs när det är effektivt. Den årliga taxeöversynen säkerställer att nämndens taxor motsvarar faktiska kostnader samt att nämnden har rätt intäktsnivå. Nämnden är uppmärksam på när det går att finansiera projekt och verksamheter genom externa bidrag vilket möjliggjort mycket av utvecklingsinsatserna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv

Förväntat resultat

Bibehålla en hög självfinansieringsgrad och utföra tillsyn enligt tillsynsplanen.

Den tid som den enskilde verksamhetsutövaren har betalat för ska motsvaras av den tillsynstid som ägnas denne. Det är särskilt viktigt att följa upp tillsyn för verksamhetsutövare med fast årsavgift eftersom för dessa faktureras årsavgiften efter en i förväg bestämd taxa och inte efter faktiskt registrerade utförda timmar som är fallet vid timdebitering. För mindre verksamheter ska avgiften motsvara tillsynstiden över flera år. Av bilaga 3, kontrollplan för livsmedelskontrollen, och bilaga 2, tillsynsplan för miljöbalkstillsynen, framgår tillsynsplaneringen och den planerade tid som ska läggas ner på olika områden.

Beskrivning

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhetsutövarna har betalat, ska återgäldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för en legitim kommunal tillsyn. Taxan motsvarar i huvudsak den av Sveriges kommuner och landsting utarbetade miljöbalkstaxan och är riskbaserad. Stockholms taxa bygger på en analys av tidigare års tillsynsbehov med en bedömning av de kommande årens behov av tillsyn. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

Planerade tillsynstimmar redovisas per bransch i bilaga 2 och bilaga 3.

Aktiviteter:

- Översyn av taxor med fast årsavgift
- Tillämpa system för uppföljning av att utförd tillsynstid motsvarar betalade avgifter med särskild prioritering av verksamhetsutövare med fasta årsavgifter

Bibehålla en hög självfinansieringsgrad

Förvaltningen gör årligen en taxeöversyn. Taxan är i linje med lagstiftarens intentioner om självkostnadsfinansiering av tillsynen. I den årligt återkommande jämförelsen mellan miljöförvaltningar i Stockholms län framgår att Stockholms miljöförvaltning har en hög självkostnadsfinansiering både vad gäller miljöbalkstillsynen och livsmedelskontrollen.

Av tabellen nedan framgår självfinansieringsgrad för 2019 - 2020.

	VP 2019	T2 2019	VP 2020
Miljöbalkstillsyn (MB)			
<i>Självfin.grad Hälsoskydd</i>	68%	68%	67%
<i>Självfin.grad Plan och Miljö</i>	68%	68%	67%
Självfin.grad MB	68%	68%	67%

Livsmedelskontroll			
<i>Självfin.grad Livsmedelskontroll</i>	81%	81%	79%
MHN tillsyn	74%	74%	72%

Den hyreshöjning som följde av flytten från Tekniska nämndhuset till Separatorhuset påverkar förvaltningens självfinansieringsgrad eftersom inte all tillsyn är debiterbar. Utveckling av verksamhetssystemet Ecos, vilket kommer att kräva fortsatta omställnings- och anpassningskostnader för förvaltningen, påverkar också självfinansieringsgraden.

Den planerade självfinansieringsgraden för miljöbalkstillsynen är något lägre för 2020 eftersom avdelningarna har fått utökad rambudget för icke-debiterbar tillsyn för särskilt prioriterade områden samt på att lokal- och systemkostnader har ökat.

Självfinansieringsgraden för livsmedelskontrollen för år 2020 ligger på 79 procent, d.v.s. något lägre än för år 2019. Det beror på ökade lokal- och systemkostnader för den ej debiterbara delen av tillsynen samt på utökning av resurser för utredningar (matfusk m.m.) som oftast inte går att debitera.

Nämnden ligger dock bland de högsta såväl i länet som i riket när det gäller självfinansiering.

Årsarbetare inom Miljöbalks- och Livsmedelstillsynen

	Utfall 2018	Plan 2019	Plan 2020
Miljöbalkstillsyn	64,0	69,8	70,6
Livsmedel	52,5	49,0	48,0
Summa	116,5	118,8	118,6

Som tabellen ovan visar har antalet årsarbetare inom miljöbalkstillsynen ökat mellan 2018 och 2020. Ökningen beror på utökning inom ekologi, inomhusmiljö, riktad bostadstillsyn, samt tillsyn av förorenad mark. Antalet årsarbetare inom livsmedelskontroll minskar på grund av minskning av antal tillsynsobjekt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Miljöförvaltningen bedriver ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete för att säkerställa effektiva processer med hög kvalitet. Inom ett flertal områden fungerar nämndens expertfunktioner stödjande till andra förvaltningar och bolag inom staden, inte minst inom upphandlingsområdet. Miljöförvaltningen bedriver också, i enlighet med miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete, ett aktivt påverkansarbete genom ett antal europeiska nätverk för att driva stadens och nämndens intressen. Vidare strävar förvaltningen efter att vara en bra och attraktiv arbetsgivare med en god arbetsmiljö och

generösa möjligheter till kompetensutveckling.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	84	82	År
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %	Tas fram av nämnden	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	90 %	90%	År
 Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	50 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Index Bra arbetsgivare	86	84	År
 Sjukfrånvaro	3,0 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	1,1 %	Tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden använda Hornsgatan som en testbädd för trafikövervakning och regelefterlevnad	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt

Förväntat resultat

Åstadkomma regelförändringar så att staden kan driva ett proaktivt miljö- och klimatarbete, exempelvis vad gäller energieffektivisering och minskade växthusgasutsläpp. Erfarenheter från projektet GrowSmarter och andra framgångsrika projekt tas tillvara både inom staden, av andra kommuner i landet och internationellt.

Beskrivning

I linje med stadens internationella strategi och EU-policy samt miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete samarbetar förvaltningen med andra städer i olika EU-projekt samt agerar genom olika nätverk för driva stadens och nämndens intressen inom miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområde.

Miljöförvaltningen har 2015-2019 lett det EU-finansierade GrowSmarter projektet. Projektet har inneburit att tolv smarta lösningar implementerats inom energieffektivisering i bebyggelsen, mobilitet och infrastruktur. Under 2020 fortsätter arbetet med att sprida kunskap om dessa innovativa lösningar för att bidra till uppskalning både lokalt i Stockholm men även på den internationella marknaden. Erfarenheterna från det projektet och andra projekt kommer att implementeras i ett nytt projekt "Hållbarhet blir standard", med finansiering från Vinnova.

Projektet syftar till att ta vidare innovativa hållbara lösningar som genomförts i pilotprojekt till att bli standardlösningar i stadsutvecklingsarbetet. Genom att arbeta med ett holistiskt perspektiv beaktas flera hållbarhetsfrågor samtidigt, vilket ger en möjlighet att förstärka positiva synergier och undvika negativa bieffekter.

Aktiviteter:

- Aktivt söka relevanta internationella sammanhang och samverkansytor för att öka verksamhetsutveckling
 - Verka inom de internationella nätverken Eurocities, CNCA, ICLEI, C40 och Polis.
- Bevaka och proaktivt arbeta med att påverka EU-lagstiftningen för att kunna säkerställa kvalitet och kostnadseffektivitet i stadens verksamhet
- Bevaka och tillvarata möjligheter som erbjuds inom EU:s fonder och program att delta i innovations- och samverkansprojekt som stärker den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten. Aktivt söka relevanta EU-bidrag för att öka graden av extern finansiering
 - Delta med en ansökan i en ny EU- utlysning inom programmet Horizon2020, avseende ”Innovativa naturbaserade lösningar för kolneutrala städer och förbättrad luftkvalitet”
 - Delta i FoU-projektet Green Wave, tillsammans med SMHI, Umeå universitet, m.fl.
- Driva projektet Hållbarhet blir standard
- Fortsätta att sprida information om demonstrationsprojektet GrowSmarter för att bidra till uppskalning av de smarta lösningarna i stadsutveckling.

Nämndmål:

3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara

Förväntat resultat

Minskad miljö- och klimatpåverkan från varor och tjänster som köps in av staden.

Beskrivning

Nämnden ska använda sin expertkunskap för att bistå andra verksamheter i staden i att ställa relevanta miljökrav vid upphandlingar och i att implementera dessa under avtalstiden. Det gäller till exempel vid ny- och ombyggnationer, upphandling av solenergianläggningar, varor, kemikalier, städtjänster samt fordon och transporter.

Aktiviteter:

- Ge stöd i hela inköpsprocessen så att användningen av varor, tjänster och produkter som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen minskar

- Ge stöd till stadens verksamheter så att användningen av bygg- och anläggningsvaror som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen minskar
- Delta i stadens kategoriråd/team för upphandlingar genom att bidra med kompetens inom energi och klimat.
- Delta i implementeringen av stadens matstrategi i arbetet med att utveckla livsmedelsupphandlingar, i synnerhet vad gäller kraven på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i livsmedelsproduktionen, motsvarande svensk standard.

Nämndmål:

3.2.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg

Förväntat resultat

Miljö- och hälsoskyddsnämnden verksamhet bedrivs på ett effektivt sätt där digitaliseringens möjligheter nyttjas och användandet av innovativa och kostnadseffektiva lösningar främjas.

Beskrivning

Utifrån den strategiska färdplan för digitalisering, automatisering och AI på miljöförvaltningen som färdigställs våren 2020 ska lämpliga åtgärder identifieras och inledas för att öka graden av digitalisering på miljöförvaltningen.

Aktiviteter:

- Implementera strategisk färdplan för digitalisering, automatisering och AI på miljöförvaltningen

Nämndmål:

3.2.4 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap

Förväntat resultat

Miljöförvaltningen är fortsatt en attraktiv arbetsgivare som håller en hög produktionstakt med kompetenta medarbetare som trivs på arbetet.

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter satsa på kompetensförsörjning i enlighet med den kompetensförsörjningsplan som beslutades för 2018-2023. På flera områden har förvaltningen goda rutiner som bidrar till att utveckla och behålla kompetenta medarbetare. Förvaltningen erbjuder attraktiva villkor i arbetet t.ex. i form av friskvårdsmöjligheter, flexibla arbetstider och möjlighet att arbeta hemifrån som främjar möjligheten att ha balans mellan arbete med privatliv. Utbildningar inom relevanta områden erbjuds kontinuerligt förvaltningens chefer. Rekryteringar sker kompetensbaserat och en mångfald hos de sökande eftersträvas.

Aktiviteter:

- Erbjuder utbildningar inom bland annat juridik, ekonomi och ärendehantering för förvaltningens chefer och medarbetare
- Erbjuder utbildningar för förvaltningens chefer inom ledarskap, arbetsmiljö och rehabilitering
- Genomföra marknadsundersökning avseende tidrapporteringssystem
- Fortsatt delta i Nyckeltalsinstitutets index för jämställdhet (JÄMIX) och Attraktiv arbetsgivare

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige har beslutat om en ekonomisk ram som uppgår till 215,8 mnkr i kostnader och 96,1 mnkr i intäkter, det vill säga en nettobudget om 119,7 mnkr. Jämfört med KFs budget för 2019 som beslutades i oktober 2018 ökar nettobudgeten med 8,9 mnkr.

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständiga anpassningar och denna utveckling drivs på av kostnadsutvecklingen och effektiviseringskraven i budget. Det är viktigt att framhålla att detta effektiviseringskrav måste nämnden klara inom den del av budgeten som inte är tillsyn eftersom tillsynens effektivisering redan har diskonterats genom taxeöversynen. Besparingar får då göras inom den kvarvarande delen av nettobudgeten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska år 2020 fortsätta fokusera på kärnverksamheten, det vill säga tillsynen, med hög självfinansieringsgrad inom detta område. Förvaltningen bibehåller en hög självfinansieringsgrad trots att kostnaderna för uppgradering av system, digitalisering och ej debiterbara delar av tillsyn ökar.

Fortsatt arbete med uppdatering av verksamhetssystemet Ecos och arbete med miljödata prioriteras.

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader i detalj per kostnadsslag med särskilt fokus på tillsynsområdet. Tabellen visar bland annat på en fortsatt hög nivå av tillsynsrelaterade intäkter.

Inom miljöbalken ökar tillsynsintäkterna för tillsyn inom förorenad mark, byggande av trafikinfrastruktur, riktad tillsyn av bostäder och köldmedia medan tillsynintäkter från tillsyn av energianläggningar, kosmetiska och hygienartiklar.

Miljöförvaltningens intäkter och kostnader år 2019 - VP 2020

Intäkter	B 2019	P 2019	B 2020
Fasta årliga avgifter, MB	27,2	27,3	28,1
Timdebitering, MB	18,1	17,8	20,1
Ansökning/Anmälan, MB	3,6	3,6	3,6
Undersökning, MB	0,0	0,0	0,0
S:a intäkter, MB	49,0	48,7	51,9

Fasta årliga avgifter, Livs	37,9	36,7	38,0
Extraordinära avgifter, Livs	3,1	3,6	3,2
Registrering, Livs	3,3	3,3	3,4
Godkännanden, Livs	0,0	0,0	0,0
1:a årliga, Livs	3,0	3,0	3,1
S:a intäkter, Livs	47,4	46,6	47,7
Övriga tillsynsintäkter	2,0	3,9	2,0
S:a tillsynsintäkter	98,4	99,2	101,5
SLB-analys	13,9	13,2	14,2
Miljöbilar	4,6	6,4	5,4
Övriga intäkter/bidrag	14,2	15,3	11,5
Summa intäkter	131,1	134,0	132,6

Kostnader	B 2019	P 2019	B 2020
Personal	167,8	167,8	177,0
Konsult/köpta tjänster	34,0	34,7	26,8
Lokaler	16,5	16,8	17,2
Utbildning och konferenser	3,8	4,0	3,7
Resor	1,5	1,5	1,5
Bidrag	0,0	0,1	0,1
Kontor	3,6	3,3	3,3
Information	0,1	0,6	0,1
Fordon	0,9	0,7	0,9
Inventarier	0,4	0,5	0,4
Tele/Data	11,9	12,4	11,9
Frisk/hälsovård	0,9	0,8	0,8
Övriga personalkostnader	1,5	1,7	1,5
Avgifter	2,9	3,0	3,0
Kundförluster	0,9	1,0	1,0
Volvo IT*	0,0	0,0	0,0
Övrigt inkl. avskrivningar	2,6	2,3	3,2
Summa kostnader	249,2	251,1	252,3
Netto	-118,1	-117,1	-119,7

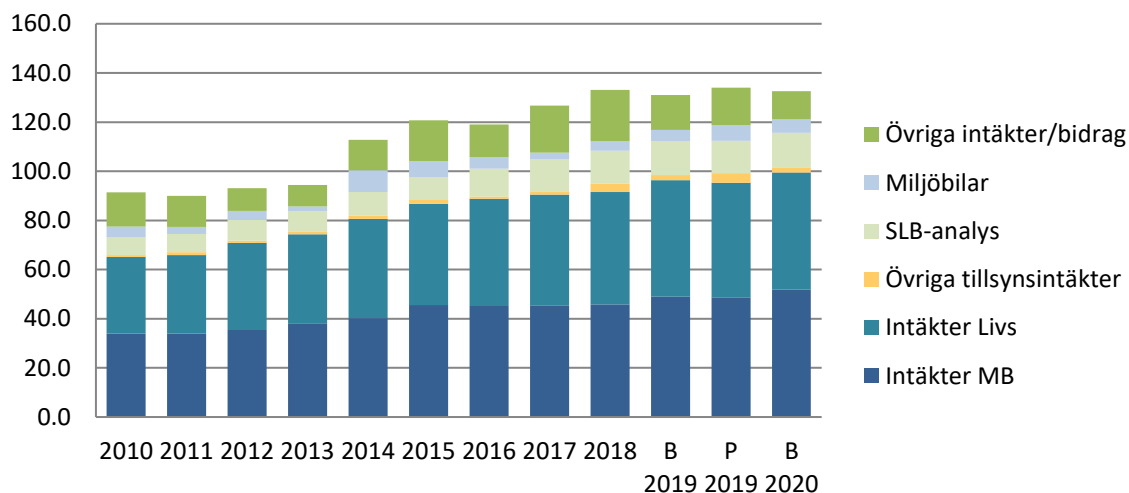
I tabellen ingår inte ansökta budgetjusteringar från central medelsreserv för VP 2020 (totalt 6,7 mnkr).

Prognostiserade intäkter 2019 inom livsmedelskontrollen är något lägre än budget 2019. Det beror i huvudsak på en avmattning i konjunkturen där förvaltningen ser en ökning av antal konkurser och lägre betalningsförmåga hos företag. Högre tillsynsintäkter inom livsmedelskontroll år 2020 beror på taxeökningen som motsvarar kostnadsökningen.

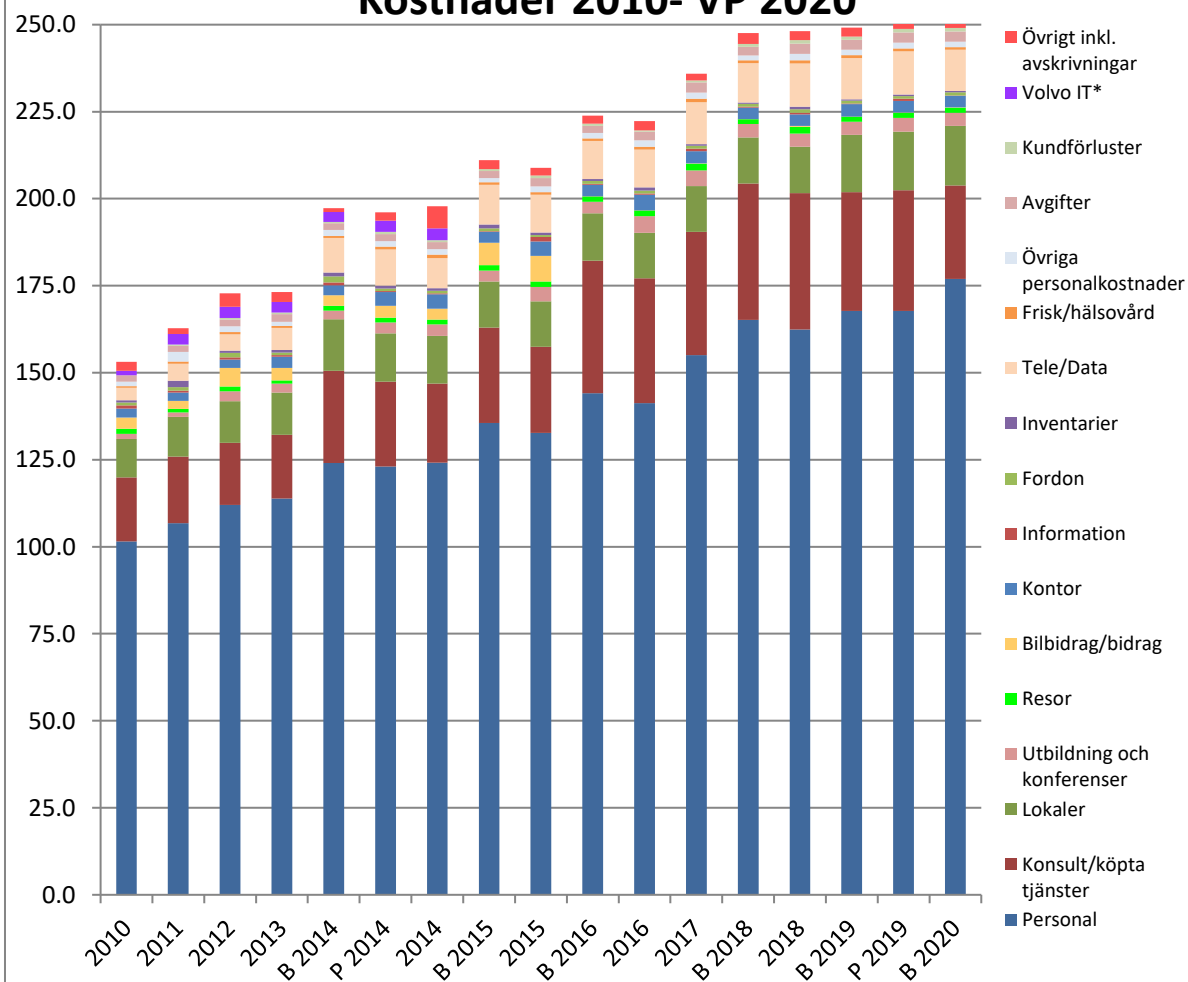
Övriga intäkter minskar för 2020 vilket förklaras av minskad extern finansiering för projekten.

Diagrammet nedan visar i huvudsak oförändrad fördelning av intäkter inom förvaltningens verksamhetsområde de senaste tio åren. Intäkter och kostnader presenteras i den ordning som visas på grafens höger sida.

Intäkter 2010 - VP 2020



Kostnader 2010- VP 2020



Diagrammet ovan visar förvaltningens kostnadsfördelning 2010 – VP 2020. Personalkostnaderna är förvaltningens största kostnadspost och utgör 70 procent av totala kostnader. Personalkostnader för 2020 ökar till följd av lönekostnadsökningar och förstärkningar inom bl.a. tillsyn och ekologi.

Jämfört med år 2019 minskar konsultkostnader och köpta tjänster men förväntas öka under 2020 om förvaltningen får de begärda budgetjusteringar om 6,7 mnkr för framtagande av lokala åtgärdsprogram i prioriterade vattenförekomster samt för utvecklingsinsatser i stadens naturreservat.

Investeringar

För år 2020 uppgår nämndens investeringsutgifter till 1,3 mnkr vilket fördelas som kostnad på flera år. Investeringarna avser framförallt utrustning för SLB-analys.

Budgetjusteringar

Sammanlagt ansöker miljöförvaltningen budgetjusteringar om 6,7 mnkr.

Ansökan om budgetjustering avseende framtagande av lokala åtgärdsprogram i prioriterade vattenförekomster under 2020

Miljöförvaltningen ansöker inom ramen för VP 2020 om tilldelning av 6 mkr för 2020 ur Central medelsreserv 2 för det fortsatta arbetet med lokala åtgärdsprogram fördelat enligt följande.

- Färdigställande och implementering av femton lokala åtgärdsprogram: 3,0 mnkr.
- I samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB genomföra vidare utredning av LÅP-åtgärder: 3,0 mnkr.

För mer detaljerad redovisning av ansökan om budgetjusteringen se bilaga 5.

Ansökan om budgetjustering för kompetensutveckling av reservatsförvaltare och allmänhet, bättre uppföljning av bevarandestatus, behovsutredning för tillgänglighets-åtgärder samt inventering av mindre naturområden i Stockholms gröna infrastruktur.

Nämnden kan inom ramen för ordinarie verksamhet och finansiering i budget 2020, stå till förfogande för råd om bland annat naturvårdande skötsel av natur- och kulturreseptat. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansöker om budgetjustering med 0,7 mnkr ur central medelsreserv 2 för utvecklingsinsatser som inte ryms inom ordinarie budget.

Utvecklingsinsatserna syftar till att på ett kostnadseffektivt sätt höja kunskap om biologisk mångfald hos stadens reservatsförvaltare, så att dessa kan bedriva en god förvaltning av reservaten samt att uppmärksamma den biologiska mångfalden för allmänheten.

Utvecklingsinsatserna syftar också till att höja kunskapen om mindre områden i reservatens omland av betydelse för Stockholms gröna infrastruktur, att förbättra tillgängligheten i reservaten samt att förbättra metoden för uppföljning av reservatens bevarandestatus.

Ansökan avser medel till

- två kompetensutvecklingsdagar för stadens samtliga reservatsförvaltare
- att utveckla en ny metod för uppföljning av bevarandestatus i reservaten, samt genomföra uppföljningen
- aktiviteter på Biologiska mångfaldens dag den 22 maj, t.ex. seminarier, guidningar, inspiratörer, holkar i reservaten
- att inventera fem mindre områden inom Stockholms gröna infrastruktur.
- utredning av behov av tillgänglighetsåtgärder i två reservat.

Omslutningsförändringar

Totalt begärs 36,5 mnkr i omslutningsförändringar enligt nedan:

- **Tillsyn 14,9 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader inom tillsyn
- **Miljöövervakning 3,2 mnkr;** för ökade intäkter och kostnader inom miljöövervakning pga. ökad efterfrågan efter luftmätningar
- **Miljöbilsprojekten 5,4 mnkr;** EU:s bidrag för miljöförvaltningens kostnader för miljöbilsprojekten.
- **Energi och klimat 0,1 mnkr;** För ökade kostnader och intäkter inom energirådgivning och klimatarbete
- **Projekt GrowSmarter 2,7 mnkr;** EU:s bidrag för miljöförvaltningens kostnader för projektet.
- **Stockholmsluft 1,9 mnkr;** Finansiering av ökade kostnader för projektet (Smart och uppkopplad stad).
- **Projekt Energirådgivning 2,0 mnkr;** Extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **Projekt Regional energirådgivning 1,6 mnkr;** Extern finansiering av ökade kostnader för den regionala energirådgivningen.
- **Projekt LCA-beräkningar för byggmaterial 1,4 mnkr;** Extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **Miljösamverkan i Stockholms län (MSL) 1,2 mnkr;** Extern finansiering av Miljösamverkan i Stockholms län som miljöförvaltningen projektleder.
- **Projekt Hållbarhet blir standard 0,5 mnkr;** Extern finansiering av ökade kostnader för projektet
- **NonHazCity 0,4 mnkr;** EU:s bidrag för miljöförvaltningens kostnader för projektet.
- **Projekt LIFE IP Rich Waters 0,3 mnkr;** Extern finansiering av ökade kostnader för projektet.

- **Projekt Clarity 0,3 mnkr; Extern finansiering av ökade kostnader för projektet.**
- **Projekt iWater 0,2 mnkr; Extern finansiering av ökade kostnader för projektet**
- **Övriga mindre projekt 0,4 mnkr; Extern finansiering av ökade kostnader för projekten.**

Särskilda redovisningar

Nedan redovisas arbetet med de Agenda 2030-mål där miljö- och hälsoskyddsnämnden, som ensam nämnd eller delat med andra nämnder, är målsvarig.

Agenda 2030

Arbetet har, under ledning av stadsledningskontoret, hittills innefattat genomförande av en målanalys för respektive mål. Analysen är utförd på tjänstemannanivå. Frågor som har beskrivits och identifierats är vilka pågående arbeten inom staden som har kopplingar till respektive mål, stadens rådighet över måluppfyllelse, relevanta befintliga och framtida samverkansprocesser samt synergier och kopplingar till andra mål inom Agenda 2030. Under 2020 kommer denna analys fördjupas ytterligare i syfte att identifiera behovet av fördjupade interna samverkansprocesser och utveckling av stadens arbete för måluppfyllelse.

Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Några utmaningar i Stockholm är en fortsatt omställning av energisektorn till förnybar energi för ett långsiktigt hållbart energisystem, att ställa om till en fossilfri transportsektor, fortsatta energieffektiviseringar för ökad resurshushållning och ett robust elsystem med hög leveranssäkerhet.

Viktiga centrala samverkansprocesser är inom processerna för stadens klimatarbete och arbetet med att hantera kapacitetsbrist i elnäten. Nämnden deltar i dessa processer.

Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Stockholms utmaningar är invånarnas konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp, ohållbara konsumtionsmönster samt spridningen av giftiga kemikalier. En annan utmaning är att ställa om Stockholm till en cirkulär ekonomi. Centrala samverkansprocesser är viktiga i utvecklingen av stadens upphandlingar genom införande av kategoriteam, genomförande av matstrategin "God, hälsosam och klimatsmart mat", stadens avfallsplan för återbruk och matavfallsinsamling, samt stadens kemikalieplan. Nämnden deltar i dessa processer. Strategiska kommunikationsinsatser ska genomföras i syfte att skapa engagemang och främja hållbara livsstilar.

Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 14 handlar om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt. Målen bidrar till rent vatten för såväl dricksvattenproduktion som upplevelsevärden och ett

hållbart fiske för konsumtion. Påverkan på de marina miljöerna är storskalig och sträcker sig långt utanför stadens rådighetsgränser. Utmaningarna är kopplade till miljögifter, exploatering och andra aktiviteter i och kring vattenmiljöerna, nedskräpning, överfiske, destruktiva fiskemetoder och klimatförändringar. Stadens rådighet är främst kopplad till stadens arbete för god vattenstatus utifrån vattendirektivet samt åtgärder kopplade till avfall. Staden har relativt stor rådighet över målet inom stadens gränser genom sitt planmonopol av mark- och vattenanvändning samt innehav av mark.

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Mål 15 handlar om att genom hållbar markanvändning stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen. Avvägningen mellan att bevara och stärka den biologiska mångfalden och dess ekosystemtjänster som människor är beroende av och tillåta uttag av naturresurser är en intressekonflikt men det är endast en hållbar användning av naturresurser som kan skapa förutsättningar för välmående länder. I samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utvecklas arbetet med att stärka stadens ekosystemtjänster och biologiska mångfald. Detta sker genom flera uppdrag, huvudsakligen samordnade inom ramen för gruppen Grönare Stockholm. Generellt sett har staden stor rådighet över målet inom Stockholm stads gränser då staden dels äger mycket mark och dels har planmonopol för mark- och vattenanvändning.

Systematiskt kvalitetsarbete

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla processer och arbetssätt för ökad effektivitet och högre kvalitet. Kvalitetsarbetet bedrivs till stor del decentraliserat på miljöförvaltningen där medarbetare har som mål att ständigt utveckla och förbättra processerna inom sina respektive sakområden. Från administrationens sida görs löpande översyner av rutiner och processer i syfte att förenkla, och där det är möjligt, digitalisera arbetssätten.

Miljöförvaltningen deltar också i ett flertal projekt, både som projektägare och som partner, där både akademi och företag finns representerade. Projekten syftar inte sällan till att ta fram och testa nya innovativa lösningar för att på ett enkelt sätt skapa hälsa- och miljönytta. Exempel på sådana projekt är GrowSmarter, Civitas Eccentric, CLARITY, Drizzle och iWater.

Vad gäller synpunkter och klagomål så har miljöförvaltningen över åren haft ett tämligen lågt antal serviceanmärkningar och vad gäller klagomål på nämndens beslut i specifika ärenden så registreras dessa i det pågående ärendet och besluten är överklagningsbara.